

KULTÚRA

ROČNÍK XXV. – č. 13

DVOJTÝŽDENNÍK ZÁVISLÝ OD ETIKY

29. JÚNA 2022

Vydáva FACTUM BONUM, s. r. o. • Šéfredaktor TEODOR KRIŽKA • Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava • mobil: 0911 286 452 • e-mail: teodor.krizka@gmail.com • Cena 1,90 €

Snímka: Teodor Križka

Ovládať energetické, surovinové a potravinové zdroje znamená vládnuť... Hospodárska moc preda sa sprevádza moc politickú, ktorá je bez hospodárskej len programom ľudových "revolučných dní". Myšlienky revolúcie zapadajú prachom, lebo v "permanentnej" revolúcii sa žiť nedá. Krvavý zápas o kontrolu zdrojov sa vždy odôvodňoval morálkou v "ideologickom župane". Vyznamnú úlohu pri delení zdrojov zohráva finančný kapitál a jeho hry. Znamená to však dobrovoľne - či nedobrovoľne rešpektovať isté pravidlá. Tie - ak sa ignorujú formou sankcií, "zmrazovania" účtov jednotlivcov a štátov - znamená to nerešpektovanie princípov vlastníckeho a medzinárodného práva. Vždy je to len krádež. Následne riešia konflikty silové zložky v štáte a armády. Mocenská štruktúra špekuluje nad tým, ako sa vyhnúť revolúciám a udržať si možnosť presadzovať svoje záujmy. Nejde len

Doktríny a vízie štátu

PETER POGÁDY

o ekonomiku, ale aj o psychologickú, sociologickú a politickú stránku tohto zložitého zápasu. Ovládanie energetických a surovinových zdrojov s politickým krytím sa stalo záležitosťou ekonomických a finančných elít, ktoré štát ovládajú. Štát pritom tvoria občania oficiálne zjednocovaní ilúziou o ekonomickom

spolurozhodovaní vo vlastnom záujme. To vedie k vnútropolitickým a medzinárodným nenávisným postojom. Jedná sa pritom len o zápas oligarchických zoskupení o ovládnutie zdrojov v nadnárodných rozmeroch. Konflikty sa dnes už nedajú zahaliť do ideologického klišé - rozporu medzi kapitalizmom a komunizmom.

Ide o možnosť koloniálneho vykorisťovania... a hlavne získavať energetické zdroje zadarmo... Veď platenie je záležitosť pre hlupákov a slabochov... "Pán" preda nič nevysvetľuje a nikde neplatí... Konflikt vzniká, ak štát so zdrojovým bohatstvom si uplatňuje suverenitu a "drzo" si dovoľuje rozhodovať, komu a za čo dodá svoje zdroje... Doteraz finančný kapitál zvládal rozdeľovanie zdrojov a ovládanie spoločnosti štandardným mechanizmom - dlhom. Permanentne živé vojnové konflikty udržujú vojensko-priemyselny komplex v dobrej kondícii, aby ovládajúce princípy finančnej architektúry boli rešpektované... vyrobené zbrane sa musia spotrebovať...

Štátnosť vyžaduje nevyhnutnosť predstavy o vývojevej, ekonomickej a radiacej štruktúre štátu.

(Pokračovanie na 2. strane)

Ako isto viete, Putin sa nedávno prirovnal k cárovi Petrovi Veľkému, “zberateľovi území”. Neváhal vysloviť myšlienku, že na svete existujú iba hegemoni a ich kolónie, nijaká nezávislosť malých krajín neexistuje. Skrátka, iba iným spôsobom vyjadril to, čo jeho minister zahraničných vecí, ktorý sa vyslovil v tom zmysle, že Rusko nie je neviniatko, ale je aké je a nehanbí sa to demonštrovať.

Veruže sa nehanbí. Veď klame, až sa hory zelenajú, a klame nielen vlastné obyvateľstvo, ale celý svet.

Keď si človek kladie otázku, kedy sa to klamstvo začalo, asi ťažko nájde medzník. Späťne sa zdá, že aj prvých úspešných desať rokov vlády Putina bolo postavených na samej lži. Putinovi

kde má Rusko hranice. Keď chlapča začalo loviť v pamäti názvy pohraničných miest Ruskej federácia, Putin ho sebe vlastným spôsobom cynicky privinul a do mikrofónu zahlásil: “Rusko nemá hranice nikde!”

Ruskému vývoju sa venujem intenzívne desať rokov, odkedy som spozornel, že onen ruský svet začína nadobúdať obľudnú podobu. Začal som si všímať, ako z obrazoviek miznú odporcovia stalinských represálií, prenasledovaní kňazi, slobodomyselní myslitelia a historici. Naopak, ako huby po daždi začali vznikať rozličné platformy, ktoré akože simulovali demokratickú súťaž názorov. Veruže som prelúskal všeličo, od názorov najvyššieho ruského žreca generála Petrova

Šoky 7

sa hrnuli miliardy a miliardy dolárov z predaja plynu a ropy. Finančné prostriedky neinvestoval do rozvoja krajiny, ale ukladal ich na účty oligarchov, prezývačných aj Putinových peňaženkami. Tí ich následne investovali - do čoho? Podržte sa, do korupcie západných elit. Kým nás médiá krmia akámsi Sorosom, nevšímajú si, že v hoteloch na svojich ostrovoch a na jachtách oligarchov sa konali rajské hostiny a zábavy. Pod ich prikrytím oligarchovia predostierali Putinovi ponuky, na ktoré dôkazy nezostávali, pretože ak sa aj uskutočňovali písomnou formou, listinné materiály boli na mieste spálené.

Bulharský novinár Christo Grozev, ktorý sa venoval dokazovaniu otrávenia ruského opozičného politika Alexeja Navalného, odhalil, že na výplatnej páske Kremľa je až šesťsto západných politikov.

Ktorí sú to? Veď ich vidíte a počujete. Naplno sa aktivizovali po útoku Ruska na Ukrajinu. Odpracujú si svoje bohatstvo jedna radosť, dokazujú nedokázateľné, že si Ukrajina sama vyprosila útok a že pre upokojenie Putina diktátorovi treba ponechať ústupovú cestu, teda označiť prehru za víťazstvo v podobe pripojenia akéhokoľvek ukrajinského územia k Rusku.

Skorumpovanosť západných politikov, navyknutých na mastné sumy od Putina, ich urobila v jeho očiach zbabelou chátrou, s ktorou sa môže pokojne hrať. A veru sa aj hral, krok za krokom skúšal, nakoľko sa poddávajú jeho rastúcim chůtkam obnoviť ZSSR 2.0 a dosiahnuť Jaltu 2, teda vrátiť Moskve nielen územia nezávislých štátov, ale aj štátov okupovaných v dôsledku Stalinovho víťazstva v Druhej svetovej vojne. Čo na tom, že blábol o víťazstve svetového proletariátu nahradilo víťazstvo tzv. ruského sveta.

Spomínam si, ako sa raz Putin opýtal na pódiu chlapčeka, či vie,

cez vykladačov kadejakých teórií, ktoré sa od tých nacistických líšili iba tým, že Nemecko obviňovali z krádeže bájenej árijskej veľkosti Slovanov. Počúval som aj Pjakina a jeho partičku, ktorá všetky globálne udalosti pripisovala “prediktorovi” ako akejsi mýtickej zhode okolností. Došiel som až po euroázijstvo Alexandra Dugina, najskôr zbaveného katedry na univerzite, dnes pocteného vedením Prvého kanála Ruskej televízie. Všetko to je teoreticky zaujímavé, pokiaľ sa to neusiluje stať obsahom onej ruskej idey. Lebo tá ruská idea nie je nič iné ako pokus zdôvodniť, resp. zakryť veľkoruský imperiálny šovinizmus. Samozrejme, spozornel som a začal sledovať jednotlivé prúdy vo väčších časových obdobiach. A hľa, všetky tieto prúdy sa nakoniec stretali v jednom bode, a to v pokuse ospravedlniť bolševický teror a genocídu ruského národa.

Preto ma nijako neprekvapilo, keď ruskí denacifikátori na Ukrajine ako prví v Mariupole premenovali Námestie slobody na Leninovo námestie.

Nuž, páni bratia, sme svedkami kolosálneho podvodu. Klobúk dole pred chrabrym ukrajinským národom, ktorý sa postavil na odpor tomuto zlu. Nechávam na vašom svedomí, že ste si z Putina vysnívali spasiteľa sveta ako sedesvakantista biskup Williamson, vylúčený ešte aj z Bratstva Pia X. Čítajte naďalej tzv. alternatívne weby a slobodné vysielače, len pekne vás prosím, dajte našej drahej vlasti pokoj. Neľahajte nás do otroctva šialenca, ktorý už dvadsaťdva rokov nevychádza medzi ľuďmi a všade vozí so sebou špeciálneho príslušníka FSB, ktorý po ňom zbiera ešte aj telesný odpad. Lebo tento diktátor má strach ešte aj o to, aby sa svet náhodou nedozvedel pravdu o jeho zdravotnom stave.

TEODOR KRÍŽKA

Doktríny a vízie štátu

(Pokračovanie z 1. strany)

Po vzniku 2. slovenskej štátnosti v roku 1993 sa na Slovensku prirodzene objavili hlasy s ambíciou zadefinovať štátnu doktrínu, s perspektívou vývoja aspoň na 2-3 desaťročia. Občan hľadá odpoveď, kde môže vidieť svoju budúcnosť a perspektívu. Vedomie vnútornej potreby štátnej identity je hlavným zdrojom štátnosti. A to bez ohľadu na možnú zradu štátu zo strany politikov a ekonomických elit (ak také relevantné vôbec v SR existujú...). Rozvoj vyžaduje aj rešpektovanie technologického pokroku. Vízia digitálneho štátu tvorí všakajpredpoklad pre porušovanie základných ľudských práv a slobôd. Scenár horizontov budúcnosti, s pokusom o komplexný pohľad na technický, hospodársky a sociálny potenciál štátu tak zostáva len v rovine želaní a je súčasťou mocenskej propagandy. Ak mládež nemá záujem o život v štáte, štát môže nadobudnúť len formu nedeklarovaného protektorátu pod vedením služobníkov nadradenej hospodárskej a tým aj politickej moci. Nemusí to byť len štát, ale aj nadnárodné kapitálové zoskupenie.

Osobne nemám pocit, že súčasná

európska mládež štatisticky chápe význam vizí a hodnotových doktrín nielen vlastného štátu, ale ani Európskej únie. Centrála v Bruseli jasne orientuje riadenie smerom k unitárnemu superštátu, pod nadnárodným korporátnym vedením. Volebné systémy a médiá s kapitálovým krytím zabezpečujú riadenú simuláciu demokracie. Skutočnosť, že existencia členských štátov EÚ sa odvodzuje od štátu národného, sa stala obsahom politickej nekorektnosti.

Na Slovensku boli vypracované po vzniku štátu viaceré analýzy. K nim patrí - Vízia a stratégia rozvoja slovenskej spoločnosti - vypracovaná Ekonomickým ústavom SAV ako gestorským pracoviskom, v spolupráci s Ekonomickou univerzitou v Bratislave a Filozofickou fakultou UK. Je to dlhodobá vízia. Memorandum (návrh) k štátnej doktríne Slovenskej republiky bolo publikované ešte v roku 2001 v Kultúre. Jeho autorom je prof. Ábel Král. Signatárom - Memoranda o stave, národných hodnotách a jednote Slovenska - nebol ľahostajný stav Slovenskej republiky a vzniklo z ambície zachovať dôvody, aby sa republika mohla vôbec nazývať slovenskou... Predstavu o štátnej doktríne vypracoval aj

ekonóm Ing. Jozef Troják. Kultúrnu doktrínu Slovenskej republiky formulovalo Združenie slovenskej inteligencie pod vedením Viliama Hornáčka. K potrebe štátnej doktríny sa hlásil Fedor Flašík, ale aj Milan Krajniak - terajší minister práce, ktorý je autorom knihy “Doktrína štátu”. Predpokladom pre existenciu realnej, záväznej štátnej doktríny a stratégie rozvoja je rešpektovanie ústavy SR a nateraz nereálne odstránenie nadradenosti európskej legislatívy nad legislatívou národného štátu. Prijatie takéhoto dokumentu a jeho funkčnosť predpokladá intelektuálne zreľých členov vlády a parlamentu, s vedomím zodpovednosti k osudu štátu. Záväznosť plnenia hodnotovej a rozvojovej stratégie by mala byť záväzne prehodnocovaná v parlamente, ale aj v regionálnych zastupiteľstvách. Nemôže byť viazaná na jedno funkčné volebné obdobie. Ak štátnosť nezabezpečuje zachovanie vlastnej originality, vlastnej identity občanov v kultúrnej, právnej a ekonomickej oblasti - podstata štátnosti odumrie. Bez týchto hodnotových potrieb štát zaniká. Redukcia štátnosti len do úrovne vlastníckej a kapitálovej ochrany je primitívnou redukciovou jej funkcií.

Prosba k priaznivcom Kultúry

Najľahšia forma podpory nášho časopisu je predplatné, z ktorého príjem je predsa len o málo väčší ako zo stánkového predaja.

Predplatiť Kultúru si môžete jednoducho na e-maile: Ganisinova.Renata@slposta.sk

Nepoľavujte v ušľachtilom úsilí, prispejte na číslo účtu Kultúry v Slovenskej sporiteľni

IBAN

SK690900000000000000170427664

Základná definícia hodnôt a tradícií štátu je daná ústavou, je základným právnym rámcom pre možnosť vyjadrenia vlastného štátneho záujmu. Protektorátna podoba štátnosti môže jej existenciu formálne zachovávať, ale jej predstavitelia plnia vôľu protektora delegovaného inou mocnosťou, s inou mentalitou, tradíciou a kultúrou. Protektor nemá záujem o hospodársky rozvoj dozorovanej provincie. Zisk automaticky putuje za hranice. Zahraničný kapitál rozvíja len nedeklarovanú štátnosť kapitálových vlastníkov. Ak zisk z podnikania nie je investovaný do hospodárskeho rozvoja spoločnosti tvorcov kapitálového zisku, argument príjmov z daní je z rozvojového hľadiska zanedbateľný. To je dôvod, prečo budú Slováci v súčasnom koncepte štátu večne pracovať za tretinové mzdy. Pri spájaní nesuverénnych štátov pod jednu globalizačnú strechu existuje hierarchia. Spájanie štátnych útvarov "nižšej cenovej kategórie" - bez šance hospodárskeho rastu, tvorí automaticky skupinu servisných štátov pre mocnejších. Európska únia sa stala takýmto spoločenstvom, fungujúcom na "demokratickom" princípe - podľa ktorého 9 líšok a jeden zajac demokratickým hlasovaním rozhodujú, čo bude na večeru... Z týchto dôvodov je princíp veta pri hlasovaní v nadnárodných a únijných celkoch základným kameňom ich trvalejšej existencie. Ak štát považuje za štátny záujem plnenie vôle nadštátnej centrály s vedomím, že dochádza k okrádaniu, hospodárskej kolonizácii a udržiavaniu životnej úrovne občanov len na úrovni zabezpečenia servisných služieb, únijný rozpad je naprogramovaný. Útok eurobyrokratov na právo veta členských štátov EÚ je útokom na torzo ich suverenity. Ešte komplikovanejšia situácia nastáva, ak kontinentálna centrála podlieha inej kontinentálnej mocnosti. To je prípad Európskej únie, centrálna riadená komisármi obhajujúcimi záujmy Anglosasov. Európska komisia je schopná hospodársky autodeštruktívne likvidovať Európu odpojením sa od energetických zdrojov, s nereálnou nádejou, že dodávateľ energií embargo neprežije... Predstava tzv. „západu“ o úspešnej existencii je postavená na ideológii

starého koloniálneho britského imperiálneho systému..

Štátnosť Slovenska má netradičné princípy vzniku. Povedomie identity sa tiahne od národného obrodzenia v 19. storočí, povedomie štátnosti je viazané na 20. storočie. Do tohoto obdobia je možné zaradiť aj programové snahy a činy, vedúce vo svojich dôsledkoch k samostatnosti. História vzniku obidvoch štátností Slovenska je viazaná na politické sily s výrazným osobnostným zjavom vo vedení. Milan Rastislav Štefánik, Jozef Tiso, Gustáv Husák, Vladimír Mečiar - každý spojený s iným režimom, iným ideologickým pozadím a geopolitickými okolnosťami. Pritom samotní zakladatelia nemali pôvodne štátnosť v pláne. Bola výsledkom veľmocenských okolností, riešením z nevyhnutnosti a historickej príležitosti. Neplánované sa tak stalo skutočnosťou želaného. Obyvateľstvo nemá v štatistickej významnosti štátotvorné povedomie, nezávislé od geopolitických pomerov. Existencia štátu je nútené naviazaná na ovládajúce režimy s totalitným pozadím aj s dôsledkami... Bez štatistickej významnej "štátotvornej tvrdohlavosti" občanov, štát neprežije. Zradou sú ohrozené aj mocnosti, menej je však ohrozená ich štátnosť. V ekonomicky a komunikačne zosieťovanom svete sa geopolitická multipolarita chápe ako nežiadúci fenomén. Na národný štát sa v EÚ trvale útočí. V globalizačných projektoch sa fašistickými koncepciami udeľuje právo na existenciu len "zlatej miliarde" a obslužnému personálu, ktorého počet a právo na biologickú existenciu bude daný spotrebnými požiadavkami. Na Svetovom ekonomickom fóre sa Klaus Schwab - ako božské zjavenie, spolu so svojimi učeníkmi prihovára občanom zemegule a predstavuje nový obsah bezalternatívnej budúcnosti. Akákoľvek priemyselná revolúcia bez morálky môže byť len hororovým krvákom...

Súčasný vývoj inflácie je výsledkom dlhoročného tlačenia peňazí centrálnymi bankami a parazitickým konceptom finančnej architektúry. Jediným doterajším riešením je štandardný "Drang nach Osten", ktorý naráža na technologické obranné schopnosti silových zložiek Ruskej

federácie. Zdrojom inflácie nie je vojna na Ukrajine, ale princípy finančného systému - pyramidových hier. Nedostatok zdrojov obnažuje len podstatu a existenčný zápas finančnej architektúry. Hádky o pomoci alebo záchranné balíčky pre obyvateľstvo pôsobia v slovenskom parlamente ako ochotnícke divadlo v Kocúrkove. Keď si bezdomovec vyžobí 5 € (alebo ich dostane ako krízovú výpomoc od štátu), na jeho postavení sa nič nezmení. Pre mnohých je súčasný svet príliš náročný na to, aby sa nestali bezdomovcami..., aj keby mala sociálna podpora dôstojnejší charakter. Početnosť bezdomovcov je len mierou stupňa režimovej anetičnosti. Rozdiel medzi existenčným minimom a minimálnou mzdou je v dôsledku nízkej ceny práce minimálny. O takýto svet nie je záujem. Pravoľavý svet dnes neexistuje. Existuje len liberálny svet s divadlom alebo bez divadla. Ten s divadlom je nevyhnutný pre simuláciu plurality. Krátkodobé zmeny - ilúzie oslobodenia - nastávajú len vtedy, keď si ulica myslí, že povalila moc, s ktorou si po jej získaní spravdlanevie rady... Každá "ľudová" zmena vo vlastníckych vzťahoch zasahuje až do nízkych spoločenských vrstiev - pre malosť, závisť, vzájomnú nenávisť a pomstychtivosť v mase. Následkom toho sa idey revolúcie vyprázdňujú. Je to príležitosť pre ideologicky, finančne a mocensky pripravené totalitné projekty Svetového ekonomického fóra, Svetovej zdravotníckej organizácie, Medzinárodného menového fondu, Svetovej banky a centrálnych bánk. To sú interpretátori globálnych vizionárov - s projektom digitálnej meny, sociálnych kreditov, nepodmieneného príjmu, absolútnej kontroly mäs. Spoločnosť je totálne rozštiepená. Je to hra medzi koalíciami manipulácie a manipulovaným obyvateľstvom. Nekompetentnosť politických reprezentantov súčasnosti je nedozerná a z hľadiska nového programovania spoločnosti nevyhnutná. Členovia vlády sú ľudia, z ktorých mnohí nedokázali dokončiť svoje vzdelanie, nadobudnúť odbornosť a odborné skúsenosti v oblasti, ktorú vyštudovali. Korupcia, ignorácia ústavnosti, plagiátorstvo a podvody sú ľudovo hodnotené ako prejav

beľarskej vychytralosti a "šikovnosti"... Tolerancia právneho rozpadu štátu, tolerancia protiprávneho jednania štátnymi inštitúciami a jej predstavitelmi, nerešpektovanie akýchkoľvek pravidiel sú prejavom právneho bezvedomia populácie. Covidová epopeja bola jeho skúškou a dôkazom. Tento fenomén zasiahol celú Európu. Infiltráciu mocenských inštitúcií štátov a centrály Európskej únie suitou progresívnych diletantov s ideologickou výbavou Svetového ekonomického fóra, je dialóg už vecne nemožný... Bývalý minister vnútra Nemecka Horst Seehofer (2010) konštatoval: "Tí, ktorí rozhodujú, nie sú volení a tí, ktorí sú zvolení nemajú o čom rozhodovať".

Keď má Róbert Fico záujem o mocenský reparát, argumentuje vedomím politických pochybení z minulosti a rozkladom štátu súčasnou mocou. V aktuálnom spektre strán a na základe svojej politickej skúsenosti má reálnu šancu získať svoje pôvodné postavenie.

Pre poctivý reparát je však nevyhnutná jeho osobná a stranícka katarzia. Nikto neočakáva život bez chýb. Fico však nikdy nekonkretizuje v čom svoje pochybenia vidí. Aj prehodnotenie selektívneho mlčania, štátnej podpory politických mimovládnych organizácií (ktoré ho pripravili o moc), nejednotnosť rétoriky doma a za hranicami, súhlasu s právnou retroaktivitou - sú nevyhnutnou súčasťou katarzie. Sú to žiaľ "pochybenia", ktoré sú dnes podmienkou politickej a mediálnej existencie. Odídenci z jeho strany nie sú výsledkom hodnotového postoja, ale tzv. politického pragmatizmu - "investície" do jedinej možnej liberálnej budúcnosti... zodpovednosť za minulosť je však spoločná... V poctivú hru so zájmami občanov neveria ani politici a ani občania - je považovaná za politicky naivnú a z hľadiska udržania a zisku moci - netaktickú... Je to rešpekt inštinktu pre zvoliteľnosť v systéme súčasnej liberálnej diktatúry. Priznanie "jadra EÚ" znamená uznanie politickej nerovnosti jednotlivých štátov únie. Ak je štátnym záujmom plnenie vôle Bruselu a Washingtonu, plánovanie udržateľného rozvoja je nereálne. Hospodárska logika, ekonomické princípy podliehajúce ideológii a so-

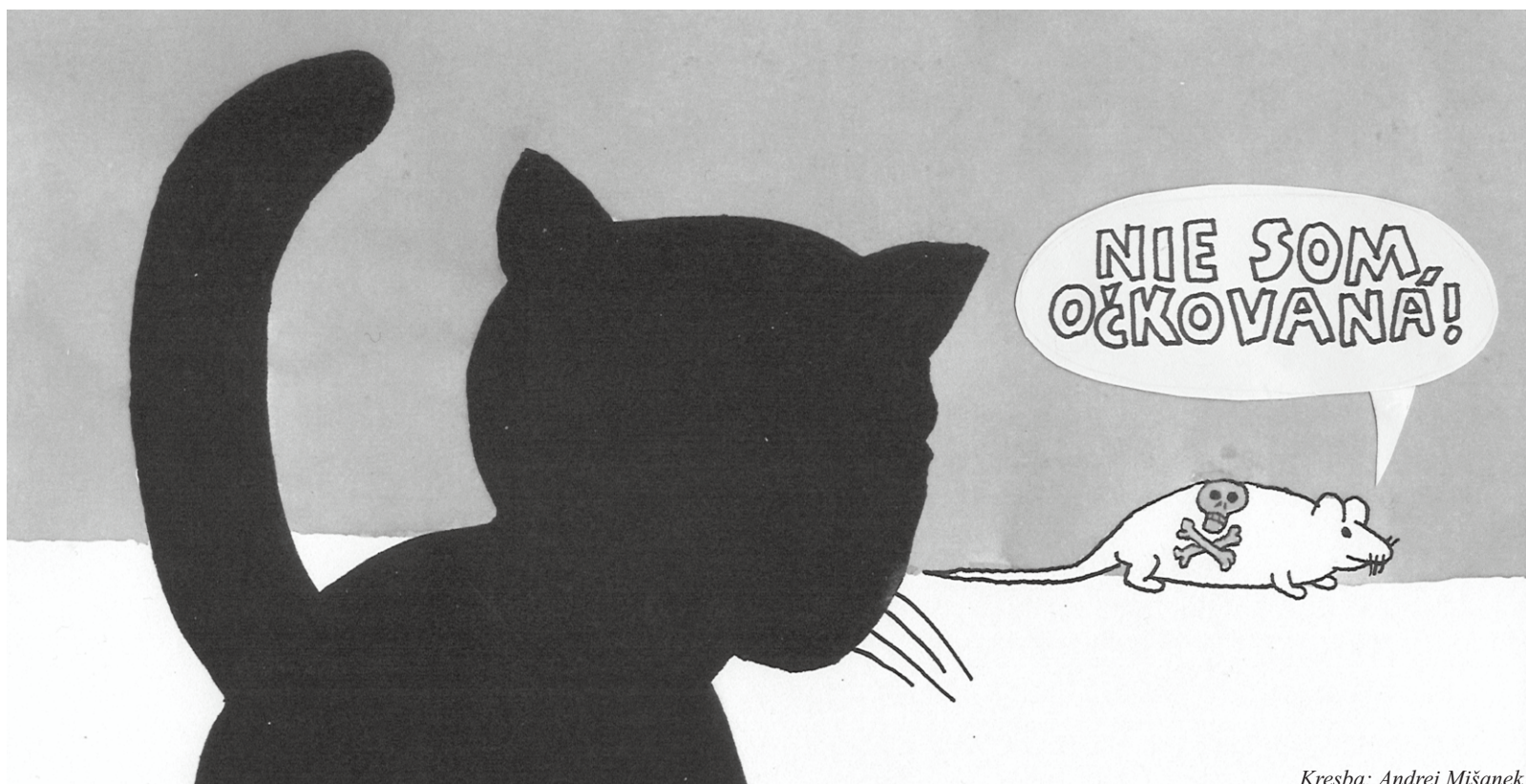
ciálnemu inžinierstvu karikujú vízie o udržateľnosti rozvoja štátu. Pretože nežijeme v geopolitickom vzduchoprázdne, spájať osud štátu s osudom iných mocností je prejavom pochopenia politickej reality. Hospodárske a existenčné suicídium vlastného štátu zostane však vždy zradou. Únia zadlženosti, nereálnej "zelenej" energetickej politiky, podpora infantilného pacifizmu, sankcie a vojny (nie v záujme Európy) - sú spoločne s konfliktogénnou imigračnou politikou a tlačením peňazí centrálnou bankou autodeštruktívnymi mechanizmami kontinentálnej Európy. Spojencom USA môže byť EÚ lens Nemeckom schudobneným, sociálne nestabilným, opäť militarizovaným a s jasne vytvoreným obrazom nepriateľa so zdrojovým bohatstvom. Ten má byť zároveň aj príčinou jeho schudobnenia. Na tvorbe obrazu nepriateľa a na schudobnení občanov indukovanou infláciou - samozákom existenčne nevyhnutných zdrojov sa intenzívne pracuje... Musí to byť len súčasť iracionálnej metodiky ideologického plánu, lebo logiku zdravého rozumu to nemá... a to vedie zákonite k diktatúre. Tá môže síce prežívať, prežiť aj generácie - ale zo skúsenosti neprežije...

V českom filme *Anatómia zrady* je citát: "Keď protivník hovorí: 'Neprejdem na vašu stranu'. - Ja poviem: 'Tvoje deti k nám už patria. To prekonáš. Už stoja v inom tábore. Skrátka nebudú poznať nič iné, ako toto nové spoločenstvo'." (Adolf Hitler 1933)

Tipovali by ste, kto to povedal?... Tento princíp rešpektovali všetky totalitné ideológie. Ideologická indoktrinácia školstva bez rodného zázemia poskytuje všetky šance na realizáciu cieľov nového poriadku v interpretácii Svetového ekonomického fóra. Možnosť prežitia sa spája len s odovzdávaním kompetencií, nutnosťou kompromisov v zmysle straty základných slobôd. Vždy sa objaví projekt mentálnej uniformity, straty vlastnej identity - s víziou výlučnej budúcnosti a „modernosti“... Táto "služba budúcnosti" posväčuje akékoľvek prostriedky. Tie preverené "akékoľvek" sú obohatené o moderné technológie. Nový svetový poriadok poskytuje len režimový univerzalizmus liberálnej oligarchickej diktatúry s jediným riadiacim centrom. Kolaboráciu vždy prekvapí mlčiaca väčšina reagujúca ako sopka. Mediálnu oslavu zápasu o "hodnoty" a "demokraciu" strieda náhle výzva k pomste. Je jedno, či totality zanikajú cestou násillia alebo zrady. Súčasná politická klíma evokuje spomienky na osud Emanuela Moravca pri páde protektorátu Čechy a Morava v máji 1945. Kolaboranti sú vždy len spotrebným materiálom...

Akú hodnotu majú teda doktríny a vízie štátu? Sú to teórie k spásu, futurologické koncepty, alebo programové vyhlásenia režimov? Vážne ich neberie ani občan a ani vláda. V politike je to predsa normálne... Všetky sú postavené na základnom princípe nevyhnutnosti trvalého rastu. Jeho limity zákonite vyžadujú fašistickú metodológiu selekcie. Liberalizmus a fašizmus sú predsa spojené nádoby. Načo k ústave, na ktorú sa odvolávajú nespokojní občania, pri jej porušovaní, pribalovať ešte doktrínu štátu...

PETER POGÁDY

Kresba: Andrej Mišánek

30. výročie vzniku druhej Slovenskej republiky je dobrou príležitosťou bilancovať, rátať zisky a straty, hodnotiť a prehodnocovať cestu, ktorou sa už tri desaťročia uberáme ako samostatný štát.

Na jeden moment však iste nesmieme zabudnúť: Pár mesiacov pred prijatím ústavného zákona o vzniku Slovenskej republiky sa skupina občanov nespokojných s politickým vývinom na Slovensku obrátila na verejnosť s nečakaným apelom nazvaným „VÝZVA INICIATÍVY ZA SPOLOČNÝ ŠTÁT“ a publikovala ho 23.9.1991 v slovenských denníkoch.

Bol to jeden z posledných pokusov zvrátiť pozitívny politický vývin na Slovensku po rozpade sovietskeho impéria a zároveň jedno z posledných polienok hodených pod nohy slovenským občanom, ktorí sa rozhodli vytvoriť si vlastný nezávislý štát na pevných ústavných základoch. V dejinách európskych národov je to dosť výnimočný až excentrický jav – prejaviť nesúhlas s vlastnou politickou a štátnou samostatnosťou a nezávislosťou, ktorá je prirodzeným cieľom každého národného pohybu. Výzva vyjadrovala nedôveru v schopnosť vlastného národa obstáť v medzinárodnej súťaži slobodných a nezávislých národov.

Logicky sa dala táto „vzbura“ proti dejinnej nevyhnutosti len ťažko vyargumentovať a psychologicky sa dala odôvodniť iba ako tradičný strach slabších pováh zo všetkého, čo je veľké, neznáme a nové. Núkalo sa však aj pragmatické vysvetlenie: za výzvou stála predovšetkým obava zo straty spoločenských pozícií v pripravovanom novom štátnom útvare. Veľkú úlohu hral a doteraz hrá aj tradičný, avšak málokedy priznávaný sklon niektorých našich ľudí skrývať sa pod ochranné krídla mocného protektora (kedysi v minulom a predminulom storočí to mohla byť ruská orlica, novšie to bol Sovietsky zväz) a falošný pocit všestrannej zábezpeky dobrým a žičlivým susedom, hoci len v podobe osvedčeného masarykovského kuratória.

Pod výzvou sa podpísala nie veľmi početná (891 podpisov), ale názorovo veľmi súdržná skupina neuznaných politikov, doplnená až príliš uznávanými hereckými, vedeckými a umeleckými celebritami „krátkeho doletu“, medzi ktorými najvýraznejšie hviezdili médiami nadhodnocované osobnosti, ktoré celé desaťročia profitovali zo spoluzitania s Čechmi a z vyznávania takmer posvätného čechoslovakizmu.

Obavy z blížiaceho sa rozpadu federácie a zo straty federatívnych výhod v novom štátnom celku, v ktorom bude asi všetko ináč a komplikovanejšie, možno teda pokladať za prvý a základný dôvod zúfaleho volania na záchranu spoločného štátu, totiž na udržanie pozícií získaných v spoločnom federálnom „veľkoštáte“. Preložené do priamej nediplomatickej reči, skutočnou motiváciou „Výzvy iniciatívy za spoločný štát“ z 23.9.1991 nebola ani tak intenzívna túžba po spoločnom živote so spriateleným národom, ako skôr strach ostať bez neho a bez jeho dobre zabehaných štruktúr.

Kuriózna výzva osemstodevät'desiatjeden politických bezdomovcov

To signatárov vo veľkej miere ospravedlňuje. Okrem toho je tu pravdepodobne ešte mnoho ďalších osobných motivácií, ktoré ovplyvnili a doteraz ovplyvňujú rezervovaný vzťah jednotlivých signatárov k novej domovine.

Ani ona nebola totiž vždy domovinou pre každého a nemusí byť ideálnou ani v budúcnosti.

Pozoruhodné je však to, že časom sa väčšine signatárov podarilo precitnúť a zahrať svoje kuriózne politické faux pas do autu. Veď takmer všetci (okrem zatrpknutých emigrantov) sa po čase stali serióznymi občanmi štátu, proti ktorému tak ohnivo preventívne namietali. Poučné je aj to, ako sa podaktorým okamžite po vzniku SR podarilo vyťažiť zo samostatnej Slovenskej republiky svoje kariérne maximum.

BLAŽEJ BELÁK

*Text výzvy doplnený menami hlavných protagonistov:
Výzva iniciatívy
„ZA SPOLOČNÝ ŠTÁT“
z 23.9.1991*

My, ktorým záleží na osude Slovenska nemenej ako signatárom výzvy Za zvrchované Slovensko, sme takisto presvedčení, že slovenský národ, ako aj všetci naši občania, má dnes historickú a neopakovateľnú príležitosť: vybudovať slobodný, spoločný demokratický štát.

Vedomí si nenapraviteľných mravných a ekonomických škôd,

ktoré by priniesol rozpad ČSFR, odmietame všetky pokusy stavať obyvateľstvo pred hotovú vec a roznečovať národnostné vášne tam, kde ide o presadzovanie osobných ambícií.

Sme dosť zrelí na to, aby sme sa z vývoja okolo nás poučili. Sme dosť rozvážni na to, aby sme vedeli samostatne o sebe uvažovať v duchu slušnosti, ľudskosti a znášanlivosti. Sme dosť mravní na to, aby sme mali odvahu držať sa ústavných demokratických spôsobov. Konečne máme možnosť trpezlivo hľadať novú podobu spoluzitania. Využime ju.

Občania v slobodných voľbách nikomu nedali hlas na rozbitie spoločného štátu. Preto poslanci Slovenskej národnej rady nemajú mandát rozhodnúť o jeho zániku. Ak sa má rozhodovať o našom osude, rozhodnime v referende.

Naše úsilie o spoločný štát je bojom o demokraciu.

Poslanci Slovenskej národnej rady, nepodľahnite politickým manipuláciám, nepodľahnite nátlaku. Nedovoľte, aby sa zopakoval Február 1948!

Výzvu okrem ďalších podpísali: herec Milan Lasica, vedecký pracovník Ladislav Kováč, spisovateľ Pavel Vilikovský, herečka Božidara Turzonovová, dramaturg Martin Porubjak, spisovateľ Martin Bútor, spisovateľ Tomáš Janovic, fotograf Karol Kállay, spisovateľ Lubomír Feldek, herečka Madga Vášáry-

ová, hudobný skladateľ Peter Breiner, generálny biskup Pavel Uhorskai, herec Marián Zednikovič, herec Július Satinský, moderátor Milan Markovič, právnička Katarína Zavacká, režisér Vladimír Strnisko, scenárista Stanislav Radič, redaktor Jaroslav Čorba, publicistka Ota Plávková, sociológ Vladimír Krivý, spisovateľ Ján Štrasser, režisér Juraj Jakubisko, spisovateľ Milan Šimečka, hudobný skladateľ Ilja Zeljenka, pamiatkar Peter Mariánek, vysokoškolský pedagóg Miloš Tomčík, spevák Miroslav Žbirka, vedecký pracovník František Šekej, prekladateľka Marta Ličková, prekladateľka Madga Takáčová, sociologička Zora Bútorová, filozof Teodor Münz, herec Stano Dančiak, redaktorka Elena Vacvalová, muzikológ Ivan Marton, herečka Anna Javorková, literárny historik, Rudo Brtáň, spisovateľka Oľga Feldeková, redaktor Vojtech Hron, vedecký pracovník Lubomír Ďurovič, historička Elena Várošová, speváčka Jana Kocianová, herečka Deana Horváthová, psychologička Jana Plichtová, herec Elo Romančík, herec Martin Huba, publicistka Soňa Čechová, sociologička Tatiana Rosová, vedecký pracovník Fedor Matejev, speváčka Eva Sepešiová, vysokoškolský pedagóg Radislav Matuščík, novinár Peter Šporer, prognostik Fedor Gál, novinár Michal Ač, novinár Martin Kasarda, technik Andrej Zmeček,

režisér Jaro Rihák, lekár Peter Belan, herec Boris Farkaš, dramaturgička Katarína Farkašová, redaktorka Jana Juráňová, redaktorka Kveta Dašková, redaktorka Viera Lorencová, literárny vedec Oskár Čepan, odborná asistentka Naďa Čepanová, literárny vedec René Bílik, novinár Eugen Korda, vedecká pracovníčka Eva Jenčíková, odborný asistent Jaro Franek, prekladateľka Elena Krišková, prekladateľka Marta Frišová, sociológ Ivan Dianiška, sociologička Oľga Gyarfášová, redaktor Miroslav Vico, študent Martin Maruška, Vlasta Luptáková, matematik Vladimír Čech, novinárka Luba Lesná, spisovateľ Lajos Grendel, hovorca Charty 77 Miroslav Lehký, literárny vedec Igor Očenáš, výtvarník Rudolf Sikora, matematik Lev Bukovský, publicista Pavol Erdziak, redaktorka Luba Zednikovičová, novinár Sergej Michalič, vysokoškolský pedagóg Rudolf Zajac, vedec (minister vlády SR) Ján Pišút, režisér Karol Spišák, ekonóm (minister vlády ČSFR) Pavol Hoffmann, lekár Peter Tatár, sociologička Soňa Szomolányiová, scenograf Roman Rjachovský, etnografka Darina Pavlú, novinár Daňo Bútor, sociologička Iveta Radičová, minister vlády ČSFR Jozef Bakšay, vysokoškolský učiteľ Egon Gál, veľvyslanec Rudolf Chmel, veľvyslanec Milan Resutík.

Celkovo výzvu Za spoločný štát podpísalo 891 ľudí.

Kresba: Andrej Mišanek

Biskup Hnilica a začiatky Rádia Mária na Slovensku

V apríli 2022 sme si pripomínali 30. výročie prvého katolíckeho rádiového vysielania na Slovensku. Pri tejto príležitosti odznegli prejavy a písali sa spomienky na udalosť, ktorú v živote Cirkvi na Slovensku skutočne možno nazvať historickou. Po 40-ročnom zaznávaní a potieraní náboženského života sa konečne aj na Slovensku mohlo slobodne ohlasovať evanjelium, a to nielen tlačným slovom, ale aj rozhlasom a televíziou. Na Slovensko prišlo Rádio Mária. Kľúčovú úlohu v tomto procese zohral biskup Pavol Hnilica.

Biskup Hnilica bol horlivým propagátorom evanjelizácie modernými komunikačnými prostriedkami. V tomto svojom úsilí bol inšpirovaný podnetmi II. Vatikánskeho koncilu, predovšetkým dekrétom o masmédiách *Inter mirifica*, ktorý bol slávnostne vyhlásený pápežom Pavlom VI. dňa 4. 12. 1963 a ktorý sa začína týmito vzletnými slovami:

“Medzi obdivuhodnými technickými vynálezmi, ktoré ľudský duch s Božou pomocou najmä v našich časoch vyvinul so stvorených vecí, matka Cirkve s osobitnou starostlivosťou prijíma a sleduje tie, ktoré sa týkajú predovšetkým ľudského ducha a otvorili nové cesty k rýchlemu šíreniu správ, myšlienok a poznatkov každého druhu.

Spomedzi týchto vynálezov vynikajú tie, ktoré sú svojou povahou usposobené dotknúť sa a ovplyvňovať nielen jednotlivcov, ale aj široké masy, ba celú ľudskú spoločnosť, teda tlač, film, rozhlas, televízia a iné, a ktoré možno preto právom nazvať spoločenskými komunikačnými prostriedkami.

Matka Cirkve si je vedomá, že tieto prostriedky, ak sú správne používané, preukazujú ľudstvu veľmi cenné služby, lebo účinne napomáhajú osvieteniu a obohateniu ducha, ale aj šírenie a upevňovanie Božieho kráľovstva...”

Biskup Hnilica živo sledoval, ako sa tieto podnety realizujú na Západe a popri tom snoval plány, ako bude možno uskutočniť ich aj v jeho rodnej zemi. Krátko pred pádom komunistickej nadvlády mu osobitne veľmi imponovala činnosť Rádia Mária v Taliansku. Videl v tom nielen účinný nástroj evanjelizácie, ale aj evanjelizácie v duchu Fatimy a fatimského odkazu Panny Márie.

Táto nová forma evanjelizačného úsilia je spojená s menom svätého pápeža Jána Pavla II. Rok po svojom nástupe na trón sv. Petra navštívil rodné Poľsko a tam v svojom príhovore v Novej Hute prišiel s myšlienkou „novej evanjelizácie“; evanjelizácie nielen v krajinách, kde Kristovo učenie nepoznajú, ale aj na Západe v tzv. kresťanských krajinách, kde sa národy odcudzujú svojim kresťanským koreňom a v krajinách pod nadvládou ateistického režimu, kde sa kresťanstvu stavajú prekážky a veriaci sú vystavení nátlaku protináboženskej propagandy (L'Osservatore Romano, English Edition, July 16, 1979).

Potrebu tejto novej evanjelizácie zdôrazňoval sv. pápež opätovne pri viacerých príležitostiach. Zvlášť výraznou bola jeho kázeň na Svätopeterskom námestí v roku 1987. Pod jej vplyvom nadšený taliansky aktivista Emanuele Ferrario sa rozhodol konať a po krátkom uvažovaní – v spolupráci s o. Liviom Fanzagom, kňazom severo-talianskej farnosti Erba – začal uskutočňovať túto novú evanjelizáciu. Don Livio totiž už prevádzkoval malú vysielaciu stanicu, ktorá šírila mariánsku úctu v duchu odkazu Panny Márie

v jej zjaveniach vo Fatime a Medžugorí. Takto, pretvorením existujúceho miestneho vysielania do celoštátneho rozmeru, došlo k založeniu Rádia Mária v roku 1987.

Toto skromné podujatie sa stretlo s nečakaným úspechom a podporou verejnosti – čo oni pripisuje zásluže Matky Božej – takže v priebehu nasledujúcich troch rokov sieť vysielania pokrývala už celé Taliansko.

Ako informujú jeho zakladatelia, Rádio Mária je inšpirované láskou k Matke Božej a dáva sa do jej služby k väčšej sláve Boha a k spaseniu duší. Je nástrojom šírenia dobrej zvesti a pomáha ľuďom nájsť zmysel života v evanjeliu Ježiša Krista.

Programovú náplň vysielania tvoria modlitby (sv. omša, ruženec, liturgia hodín...), kresťanská náuka (prednášky, katechézy, liturgia...) a kresťanský život (svedectvá, programy pre rodiny, deti, mládež...); čiže trojnôžka: modlitba, katechéza, osobný rozvoj)

Ako som sa už zmienil, biskup Pavol Hnilica so záujmom sledoval túto pozoruhodnú akciu. A keď sa v roku 1989 komunistický útlak nad kresťanskými národmi v Strednej Európe zrútil, rozhodol sa preniesť vysielanie Rádia Mária aj na Slovensko.

Prvé mesiace po páde komunizmu bol biskup Hnilica príliš zaneprázdnený množstvom nových problémov, ktoré priniesla so sebou revolučná premena na Slovensku, ako aj s prácou v súvislosti s kladením základov duchovného spoločenstva Pro Deo et Fratribus - Rodiny Márie Spoluvykupiteľky. No našiel si čas, aby v jeseni 1991 navštívil farnosť Erba v severnom Taliansku.

Tam ho priateľsky prijali a veľmi sa potešili, keď vyslovil svoj úmysel ohľadom Rádia Mária na Slovensku. Prejavili ochotu pomôcť mu v tomto misionárskom diele. S obdivom počúvali jeho výklad náboženskej

situácie na Slovensku a vôbec v krajinách, ktoré sa zbavili komunistickej nadvlády a usilujú sa nájsť vlastnú cestu. Hneď ho aj požiadali, aby sa s týmito svojimi znalosťami a skúsenosťami podelil aj s vtedajšími poslucháčmi Rádia Mária, čo on aj rád urobil.

Po dvoch týždňoch sa biskup Hnilica sa opäť vybral do severného Talianska so svojim spolupracovníkom o. Jánom Košiarom. Navštívili vysielaciu stanicu Rádia Mária v Arcescasso d'Erba (Como), aby si podrobnejšie prehládli zariadenie a pracovný program, ako aj praktické podmienky spojené s vysielaním. Rokovali hlavne s vedúcim vysielania Albertom Bonifaziom. Potom pri spoločnej večeri v Lecco (CO), kde bol prítomný aj Emanuele Ferrario, ekonomický riaditeľ Rádia Mária, bol dohodnutý predbežný rámec projektu zriadenia Rádia Mária na Slovensku.

Na prerokovanie ďalších podrobností biskup pozval zástupcov Rádia Mária do jeho rezidencie v Ríme, Via Monte Santo 14. Stretnutie bolo akoby úspešným završením dohody, ktorá vlastne položila základ Rádia Mária na Slovensku. Dr. Ján Hnilica, brat biskupa Pavla Hnilicu, spomína: „Konečne bolo dohodnuté, že aj Slovensko bude mať vysielaciu stanicu Rádia Mária, prvé kresťansko-katolícke rádio, len bude potrebné nájsť biskupa, ktorý sa postará o jeho prevádzku“.

Nasledovala úloha nájsť na Slovensku biskupa, ktorý by poskytol najvhodnejšie podmienky pre vybudovanie vysielania. V tom čase už obsadené všetky diecézy: v Trnave bol Ján Sokol, v Nitre Ján Ch. Korec, v Rožňave Eduard Kojnok, v Banskej Bystrici Rudolf Baláž, v Košiciach Alojz Tkáč a v Prešove Ján Hirka. Biskupovi pri výbere radil hlavne jeho priateľ a jezuitský spolubrat, ktorého on v auguste 1952 tajne vysvätil

za biskupa, Ján Chrysostom Korec. Riadil sa však aj odporúčaniami, ktoré mu poskytli ďalší jeho priatelia, ako bol arcibiskup Ján Sokol, slovenský kňazi v Ríme, o. Ján Ďurica farár v Radvani a viacerí katolícki aktivisti. Po týchto poradách sa biskup Hnilica rozhodol požiadať banskobystrického biskupa Rudolfa Baláza o súhlas vybudovať prvú vysielaciu stanicu v sídle jeho diecézy.

Začiatkom roka 1992 biskup Hnilica, sprevádzaný o. Košiarom, navštívil biskupa Baláza, predložil mu svoj plán a požiadal ho o aktívnu spoluprácu. Biskup Baláž prejavil záujem, ba dalo by sa povedať, že z jeho strany sa návrh stretol s pochopením a nadšeným súhlasom. Povedal návštevníkovi, že ich návrh je v úplnom súlade s jeho postojom v tejto záležitosti. Dodal, že z jeho iniciatívy ešte pred pádom komunizmu sa myslelo na podobný štýl evanjelizácie a k tomuto účelu sa pripravili desiatky MG kaziet, pomocou ktorých sa konala katechéza v krúžkoch vtedajších tajných katolíckych spoločenstiev. Tieto kazety sa môžu použiť pri vysielaní Rádia Mária. Ba čo viac, on je ochotný osloviť ľudí, ktorí nahrávanie týchto kaziet pripravovali a vyzvať ich k spolupráci pri budovaní Rádia Mária.

Biskup Hnilica prijal túto informáciu s potešením, lebo ňou sa čiastočne vyriešila otázka personálu, t.j. osôb, ktoré by pripravovali program a technicky obsluhovali proces vysielania.

Ako nijaký nový projekt, ani zriadenie vysielacej Rádia Mária nemohlo obísť otázku finančného zaisťovania. Biskup Baláž pripomenul, že jeho diecéza sa v tomto čase nachádza v takej situácii, že nebude môcť akciu finančne podporiť. Biskup Hnilica ho uistoval, že toto by nemalo byť neprekonateľnou prekážkou a on je ochotný finančne zaisťovať stavbu

vysielacej ako aj ďalšie výdavky v priebehu jedného, alebo prvých dvoch rokov.

Biskup Hnilica dúfal, že nejaké financie poskytne talianske Rádio Mária. Ale ako sa ukázalo, toto bola optimistická vízia. Talianski priatelia boli veľmi ústretoví keď išlo o morálnu podporu, ale čo sa týkalo materiálnej podpory, tam ich ochota bola oveľa skromnejšia. Keď sa biskup Pavol obrátil na Ing. Emanuele Ferraria o finančnú pomoc, ten mu povedal, že pri budovaní a prevádzke Rádia Mária sa musia spoliehať na seba a na Božiu pomoc. Vraj v Taliansku pracujú v Rádiu Mária dobrovoľníci bez platu a prevádzka sa financuje z podpory poslucháčov.

Biskup Hnilica si uvedomil, že čo sa dalo robiť v Taliansku, v slobodnej krajine s kultúrou strednej podpory charitatívnych podujatí, sa nedá očakávať na chudobnom Slovensku, kde sa Cirkve iba pomaly zotavuje z útrap katakombálnej existencie.

A tak otázka finančného zaisťovania zaľahla na pleciah biskupa Hnilicu. Nebolo to po prvýkrát, že sa našiel v takejto tiesni. On však vždy veril, že Boh, ktorý inšpiroval toto podujatie – keď Ho poprosíme – poskytne aj prostriedky na jeho uskutočnenie. Dominus providebit – Pán sa o to postará“, bývali jeho uistenia v Božiu dôveru v takýchto tiesnivých časoch. A tak sa zaviazal, finančné prostriedky poskytne. Konkrétne išlo o obnos okolo 50.000 amerických dolárov. S Božou pomocou sa mu podarilo nájsť štedrých dobrodincov a vyzbierať potrebný kapitál.

S týmto príspevkom sa vybuodovala vysielacia na katedrálnej veži v Banskej Bystrici. Vysielaciu a štúdióvu vybavenie (v bývalých kanonických bytoch vedľa banskobystrickej Katedrály sv. Františka Xaverského) dodala firma RVR z Bologne.

Tu ešte treba spomenúť výdatnú pomoc, ktorú pri výstavbe poskytol radvanský farár o. Ján Ďurica SJ. Ako zaznamenal Janko Hnilica, brat biskupa Hnilicu, “radvanský farský dvor slúžil ako parkovisko pre autá z Talianska. A rovnako o pohostenie, občerstvenie, odpočinok, príchod a odchod inštalatérov z Talianska zabezpečoval radvanský pán farár o. Ján Ďurica.”

O rok neskoršie, na Zelený štvrtok 7. apríla 1993, Rádio Mária na Slovensku začalo svoje pravidelné vysielanie.

Boli to skromné začiatky, ale nijaké ľudské dielo nie je dokonalé už hneď pri svojom zrode. Jedno je však isté, že tu sapoložili pevné základy, na ktorých sa dalo budovať ďalej – aj keď po dvoch rokoch biskup Baláž dal vysielaniu novú náplň a zmenil meno “Rádio Mária” na “Rádio Lumen”.

DODATOK:

Modlitba sv. Jána Pavla II. za Rádio Mária

Mária, pomáhaj nám pri našich životných rozhodnutiach. Potešuj nás v čase skúšok, aby sme kráčali s pokornou dôverou a odvahou po Božích cestách, verní Bohu a človeku, a aby sme všetkým prinášali do srdca a mysle radostnú zvesť Krista, Vykupiteľa sveta. Mária, Hviezda evanjelizácie, kráčaj s nami. Veď Rádio Mária a buď jeho Ochrankyňou. Amen.

Žijem z Teba a chcem len z teba piť.
Si moja súčasť, a to je zodpovednosť.
Po lupienkoch na tony milostí,
ktoré si vôbec nezaslúžim...
A ty leješ oleja, aj keď jem otruby,
biedny pokrm prasací.

Taký si, láskavý Otec.

Vrch nočný stopy nesie
Tvojho zaskvenia sa medzi cherubmi.
Vrch nočný ma volal
a ja neľutujem, volám Abba.

a poberám sa bodro domov.
Kosti zložím na stráž stenám
belasým, nemým, je nočný pokoj.

Ráno vstanem a narátam vrásky
nelások k hnevnikom svojim.
Každého odprosím, tak vdovsky,
veru ja musím tieto cesty hľbiť.

SRDCE

Kým môj Tkáč dovolí,
tepem záblesky života.
Som velebené hymnami

Spev cikád

BRANISLAV VALKOVIČ

Čerstvý novokňaz nitrianskej diecézy, pôsobiaci vo farnosti Topoľčianky,
má 34 rokov a narodil sa v Novej Bani. Vyrástol v dedinke Psiare,
o ktorej sa traduje, že pri brehu Hrona cisár Markus Aurelius
napísal svoje filozofické dielo *Hovory k sebe samému*.

HLÁSANIE

Doteraz som obrábal drevenú matériu
a nepoznaný žil som medzi vami.
Prejavil sa ale vo mne mocný Duch,
čo sa vznášal nad vodami.

Doteraz som stromy otesával v stoly

a chválili ste ma za krásne mravy.
Ale teraz je čas, čas vašej obnovy.
Slová, ktoré idem hovoriť,

privedú vás k blaženej ríši.
Rozpomeňte sa, moje deti.
Čo vám odkazujem?
Božie kráľovstvo a pokánie.

Pokánie je metamorfóza myšlienok
a zrušenie krutých svetských pravidiel.
Božie kráľovstvo je moje Svetlo
vo vašej duši prebývajúce.

Idem pradávne tóny rozoznieť.
Prosím, láskou ich prijmite.
Kým sa vrátim, prosím, šírte to ďalej.

Kto chce, nech je so mnou neustále.
Večer pri ohni vám viac rozpoviem.

NOČNÁ MODLITBA

Nemôžem predsa spať,
keď nesmrteľný duch pohýna
k nadhviezdnym výšinám.
Noc a jej perlami posiaty plášť
ma na rozkošné stretnutia pozýva.
Na riekach medu posielam
vyznanie, čo vo mne zrelo
už mnoho vekov.
Prichádzam tam,
kde dochádzajú slová mystikom.
Ja viem, Otče, som tvojou archou,
nie si môj občasný hosť.

Nechcem si Ťa, Milý, ukryť len v dlani.
Ty musíš tiecť požehnaním
k ostatným dušiam, Netušený.

PREMENENIE

Podťe, deti, na skaly.
Náš Abba zostúpi
a bude chrliť dym.
Ja Som božský šat
odložil, som tesárov syn.
Rozbijem na zreniciach
apoštolov hmlisté okná.
Hľadte a budete žiarit'
ako Ja. Nebojte sa...

Som Svetlo vo vás.
Rozhovor s Ocom ma obnažil.
Toto je naša pravá podstata.
Pite z tohto extatického nektára.
Posila pre prechod temným údolím.
To všetko sa má naplniť.
Pečaťou správ sú vzatí muži.
Zahalil nás rajský oblak.

Nestavajte z halúzok stánky.
Vy ste stánok a ja navždy
vo vás prebývam.

PŮŤ

Boží prst akoby vyhlbil
vrásku k mojej milej kaplnke.
Kdesi hrmí, aj sa mračí,
nezastaví ma to, len si pokľaknem.

Tu ma pokrstili,
keď navialo snehu.

Boli to časy, ľudské srdcia ešte horeli.
Šepkám Zdravas' svätému prahu,
ach, ženuška, boli to časy, keď dávali
sme deťom oheň z pod nášho krbu.
Posilou od Božej Matky vstávam

oddaných básnikov. Ukrývam
bytosti tajné záhony.

Popíšte ma osudov výrokmi,
farbami z božskej palety.
Maľujte na mňa tiché pašienky
i údolia smrti, keď sa urazím,
že ma Tvorca láskal klincami.

Také som, srdce, vesmírna diaľava,
nedostupná krajina...

Bývate vo mne, som vaša podoba.

Srdce, keď z teba dýcham,
ty bozkami žehnáš spriaznené duše.
Neprestávam spomínať
v tvojej intimnej sfére.

Majte tu všetci host'ovský trón
a nechže tu vládne sám Boh,

ktorý volá: Buďte tu čistí, ako Ja Som.

SVIATOSŤ LÁSKY

Podťe, deti, čujte ma.
Naučím vás pravde,
ktorá prachom zapadla.
Aj iskra, ktorou ste,
i tá má byť krmená.
Podťe, deti, čujte ma.
Sadnite si so mnou
za sľúbený paschálny stôl.
Strom večného života
uprostred vás sedí
a plod ide dať.
Je môj čas.

Hoc najchutnejší som,
preklajú a vytnú ma.
Nebojte sa, ja sa vrátim.
Ja tvorím všetko po novom.

staviate si tak už teraz
svoje oslávené telo.

Kto ste, to sa ukáže,
keď začne moja miazga
prúdiť do vašich tkanív,
prastarým hadom poranených,
staviate si tak už teraz
svoje oslávené chrámy.
Keď sa vrátim z brán pažravosti,
a odmenu víťaza poniesim si domov,
odvtedy ja ostanem s vami,
kým sa svet s lomozom
a zvukom poľníc neroztaví.

Keď sa vydám na svätú púť
do Nebeského Jeruzalema,
vtedy spomeňte na moje slová:
Toto robte na moju pamiatku.

Vtedy si spomeňte na deň Slnka,
že vtedy som hrob rozpukal,
vtedy sadnite za môj stôl
a moja miazga nech do vás preniká.

Ostanem v mušte lásky.
Zablsnem sa v múke jednoty.
Prídem čoskoro s anjelmi v sláve.
Amen, amen. Pripravte si olej.
Toto je môj testament.

VTELENIE

Bohom milovanú pozdravil posol zrodení.
Padol pred pannou jeden zo siedmich.
Tečie ňou more nevysloviteľných milostí.
Nediv sa tomu pozdraveniu, Miriam.
Hľa, zlatom neporušenosti otepaná archa,
sám Boh vstúpi v jej lono.
V prítmi nazaretského domu deva
zmotáva nite sveta v jeden bod.
Vedie dialógy, len tak sama
pre radosť z prísľubov Izaiáša.
Zvitok horiaci ohňom Ducha
ju však zrazu ovládol.

Hľa, panna je tehotná,
porodí v temnotách Svetlo.

SLÁVA MIERNOSTI
Koľko takých Betšabe
bolo v trápnom živote?
Uriáša čestného v zbabelosti
postavil som v chĺpne šíky,
kde vernosť zaiste padne.
Ktože dodá mojim cestám

zlatistý žiar v Zákone?
Ktože zadrží púte moje
ku čašám prázdnenia?
Nátanov hlas nech znie,
nech kričí z polnočných striech,
vždy keď sa zatackám.
Mužnosť rytierska,
povstaň vo mne dnes...

RYTIEROVA MODLITBA
Železný závoj smrti zabráni,
no vnútorná sila meč vytasí.
O čo sa vedie boj?
Územia, rešpekt, moc?

Svetský majestát piesok presýpa,

čas ho odveje, kto vie kam.
Boh nad tým panuje,
je si toho vedomý kráľ?

Je cťou byť mu oddaný,
idem, ak do boja zavelí.

Ničoho sa nechcem báť.
Šatka od panny – moja potecha.
Chvíle s ňou ma ženu vpred,
neustúpim, stále postupujem.
Jej úsmev ma sprevádza na cestách.

Nastane čas a daruje mi sladké objatia.

Mladícke letá som v blate premárnil.
Nikto mi ich nevráti.
Na námestí mi kazateľ oral srdce,
zasial, čo teraz ovocie.

Jeho slová ostali vo mne,
ako pochodeň viedli tmou.
Preto som si výzbroj obliekol,
Zvolil si čistotu, svätosť.

Lesk kradnutých mincí
a neviestok sirény.
Sedemhlaví draci.
Tratia sa - na pannu pomyslí.

Za to, aby Kráľovstvo Božie
zavládlo v duši.

Za to na boj putujem.
Nad sebou zvíťaziť
je najvyššia obeť.

STRETNUTIE

Z Galileje Zornica vyšla.
Pripela si krídla nebojácne.
Cez nebezpečné doliny kráča,
ponáhľa sa slúžiť príbuznej.
A o tej hovorili: neplodná.
Je Pánovi niečo nemožné?
Kňaz starej zmluvy onemel.
Ústa mu zapečatil mocný anjel
až do dňa zjavenia mena proroka.
Nehynúca voda zatápa Jána.
Zarezovali dva plody v lonách.
Plesaj dcéra galilejská

i zajasaj starena judejská,
lebo má vstúpiť tvoj Pán.
Nebeský dvor začul magnifikat.

EVANJELIUM

Túžim vidieť moc Života.
Tú, ktorá zahrnela večeradlom
a posilnila ustráchaných apoštolov,
aby šli na kraj zeme hlásať.

Ten mocný Život je osoba.
Dýcha z riadkov dávnych,
zo zvitkov, On je vtelená Tóra.
Lenže v zaľatosti to nepoznali
tí, ktorých sa to týka.

To my sme svätými veršami pohrdli.
Píšeme si svoje vlastné
tragikomické scenáre
a kocháme sa v ich zvrátenosti.

Rovné cesty, božský poriadok,

tie sú nám na obtiaž.
Lepšie chutil prízemný chaos?
Odpoveď je dávno známa.

Neprítomne zúčastnení v kostolnej lavici.
Prešla hodinka a jasáme.
Ale ja v srdci opakujem:
S osobou sa tu stretáme.
Môže tento okamih
byť o inom, než o stretnutí?

MODLITBY KŇAZA
Z každej duše vyteká,
ach, tak trpká živica,
keď nemilosrdný hrot
zareže vhod i nevhod.

Po čase sprievodní duchovia
pozberajú stvrdnuté hrudy
a vsypú do božského plameňa.
Netušené voňavé chvály...

Aj nehodnému sluhovi
vložte do rúk tie žalosti.

Verte, duši sa uľaví,
hľa, ako stúpa náš dym.

Hľa, stúpa taký dym,
že preborí aj nebesá.
Hľa, tajomstvo každej obety.
Pokoj Kristov vojde k nám.

OČISTEC

Sme mesto horiacich túžob.
Kiež by ste vnímali náš spev.
My už vieme, kde je domov.
Snád' si na nás niekto spomenie.
Smäd po Bohu nám zuby naostril.
Nie, nebudeme nimi škripať,
aj plač sa nám v radosť premení.
Chceme len jednu kvapku Krvi.
Tu kapituluje každá pýcha.

Občas niekto lupene lásky zosype.
Občas s krížom v procesii
obchádza ulicami vysloboditeľ.

Ak nám pomôžete,
sme vám zaviazaní.

PRED SPANÍM

Stínam hlavy sviecam.
Litánie k svätej Tme.
Stínam moc vidieť farby dňa.
Vzdávam sa sladkých tém.

Navliekam si kožu Jóba.
Zastavte, zastavte môj čas.
Poďme sa, Pane, pravotiť.
Prehovor konečne, Tvorca dní.

(Prečo piješ z lebiek nemlúvniat?
Prečo kradneš otcov rodinám?)

Prečo ženy vidia len márnny lesk?
Prečo ktosi leje jed do tiel?
Prečo som od únavy tlel
a plody iný prevezme?)

Ktosi šepol: Len sa zval'
a usni ako nemé zviera.

Keď prokurátor Anton Rašla žaluje

Prepis obžaloby a trestov vymeraných v procese „Albert Púčik a spol.“

ŠTÁTNA PROKURATÚRA
15. IV. 1949
ŠTÁTNE MU SÚDU
V BRATISLAVE

Podávam obžalobu na:

I. Alberta Púčika, narodeného dňa 7. októbra 1921 v Dolných Motešiciach, okr. Bánovce n/Bebr., príslušného a bytom tamtiež, č. d. 7, slobodného, vysokoškolača, nemajetného, trestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na doživotné väzenie)

II. Ignáca Danačka, narodeného dňa 4. júna 1923 v Chynoroch, okr. Topoľčany, príslušného do Bánoviec n/Bebr., bytom v Bratislave, Bláhova ul. č. 19/I, slobodného, poštového eléva, nemajetného, trestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bra-

tislave, (rozsudok súdu 21. 5. 1949: na 12 (dvanásť) rokov trestnice)

III. Andreja Štrbáka, narodeného dňa 24. marca 1923 v Považskej Bystrici, príslušného tamtiež, bytom v Bratislave, Robotnícka ul. č. 23, slobodného, poslucháča medicíny, nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na 2 (dva) roky žalára)

IV. Michala Šumana, narodeného dňa 8. decembra 1917 v Bolešove, okr. Púchov nad Váhom, príslušného tamtiež, nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na 18 (osemnásť) mesiacov žalára)

V. Karola Guňiša, narodeného dňa 27. novembra 1922 vo Vysočanoch, okr. Bánovce

n/Bebr., bytom v Bratislave, vysokoškolský internát Svoradov, slobodného, poslucháča medicíny, nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 6 (šesť) mesiacov väzenia)

VI. Ing. Jána Prokopa, narodeného 14. októbra 1920 v Detve, okr. Zvolen, príslušného tamtiež, bytom v Bratislave, Mudroňova ul. č. 60, slobodného, technického úradníka, nemajetného, trestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 2 (dva) roky žalára)

VII. Milana Glögera, narodeného dňa 15. júna 1927 v Hlohovci, príslušného do Rakovice, bytom v Bratislave, Brenner, Vodná ul. č. 7, slobodného, špedičného úradníka, nemajetného, netres-

taného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave /rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 18 (osemnásť) rokov trestnice)

VIII. Ing. Jozefa Hubu, narodeného dňa 24. mája 1923 v Nových Zámkoch, príslušného do Továrník, okr. Topoľčany, bytom v Bratislave, Vazova ul. č. 2, slobodného, nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 3 (tri) roky trestnice)

IX. Ing. Juraja Húšťavu, narodeného dňa 24. apríla 1921 v Liptovskej Osade, okr. Ružomberok, príslušného tamtiež, inžiniera-zememerača, nemajetného, trestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 10 (desať) rokov trestnice)

X. Viktora Juraja Franku, narodeného dňa 23. apríla 1921 vo Veľkej pri Poprade, príslušného tamtiež, bytom v Bratislave, Tvarožkova ul. č. 15, ženatého, vedúceho kníhkupectva, nemajetného, trestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na 11 (jedenásť) rokov trestnice)

XI. Ivana Ďurkoviča, narodeného dňa 27. októbra 1919 v Starej Turej, okr. Nové Mesto n/Váh., príslušného tamtiež, bytom v Bratislave, Molotovova ul. č. 10, ženatého, úradníka, nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 18 (osemnásť) mesiacov žalára)

XII. Jozefa Kopeckého, narodeného dňa 7. júla 1923 v Bánovciach n/Bebr., príslušného tamtiež, bytom v Bratislave, Klobučnícka ul. č. 4, slobodného, absolventa Vysoké školy technickej, nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 1 (jeden) rok žalára)

XIII. Pavla Chrobáka, narodeného dňa 27. januára 1923 v Turzovke, okr. Čadca, príslušného a bytom tamtiež, č. d. 1.731, slobodného, absolventa elektrotechnického inžinierstva, nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

XIV. Gašpara Fronca, narodeného dňa 4. septembra 1921 v Nitre, príslušného a bytom tamtiež, Podzámska ul. č. 21, slobodného, absolventa Vysoké školy technickej, nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti,

československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21. 5. 1949: na trest 7 (sedem) rokov trestnice)

XV. Michala Mészároša, narodeného dňa 6. decembra 1929 v Horných Otrokoviciach, okr. Hlohovec, príslušného tamtiež, bytom v Bratislave, Lninovo nám. č.7, ženatého, absolventa Vysoké školy technickej nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 6 (šesť) mesiacov žalára)

XVI. Františka Šuchteru, narodeného dňa 2. apríla 1914 v Urmíne, Poľný Kesov, okr. Nitra, príslušného tamtiež, bytom v Mníchovej Lehote, okr. Trenčín, naposledy ako zaradenec v pracovnom tábore v Ústí nad Oravou, ženatého, strojného zámočníka, nemajetného, trestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 8 (osem) rokov trestnice)

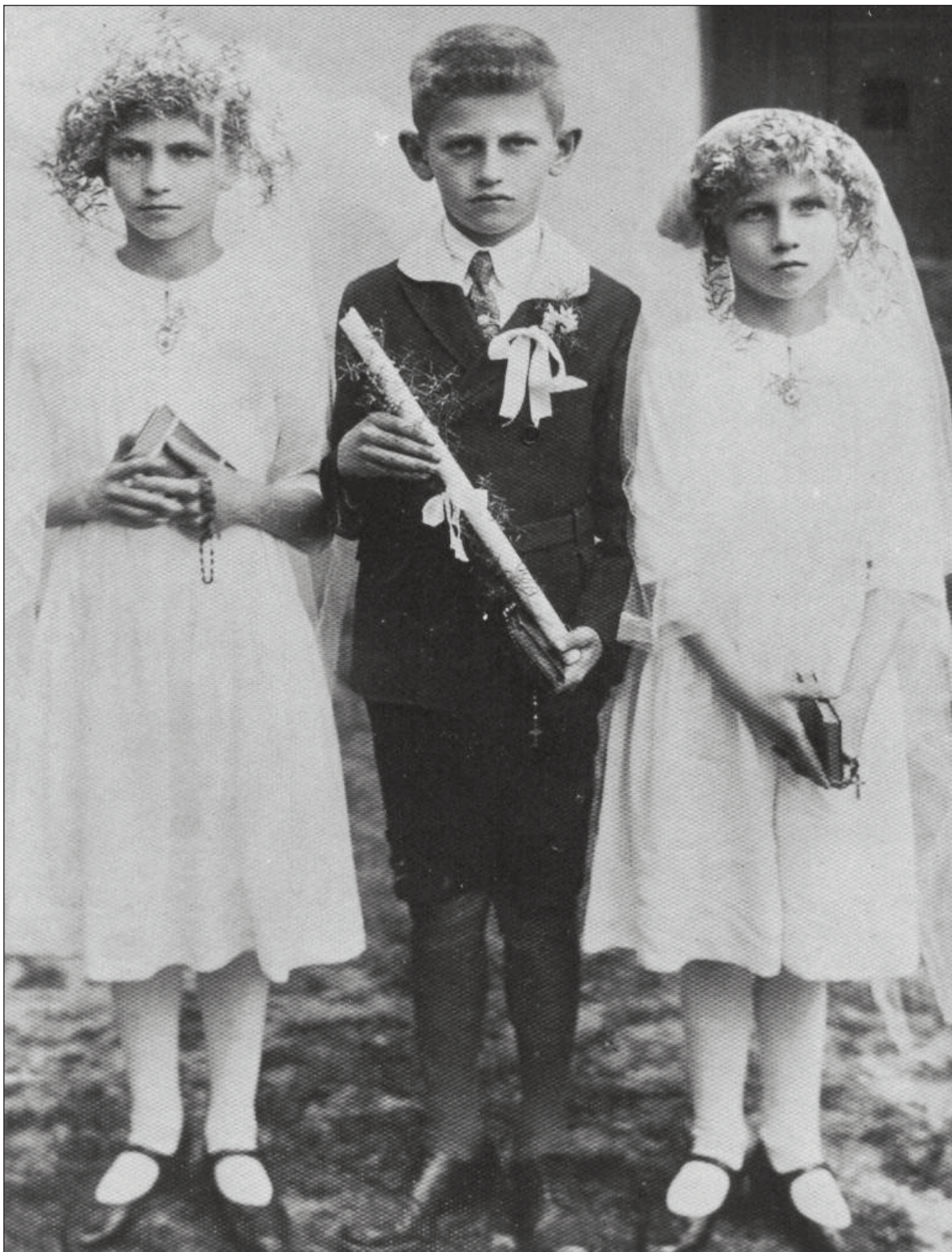
XVII. Gejzu Budinského, narodeného dňa 17. februára 1902 v Kysuckom Novom Meste, príslušného a bytom tamtiež, Štefánikova ul. č.311, ženatého, strojného zámočníka, nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 8 (osem) mesiacov žalára)

XVIII. Jozefa Kuchera, narodeného dňa 25. februára 1911 v Jaslovciach, okr. Trnava, príslušného tamtiež, bytom vo Vrútkach, Stalinova ul. č. 14, ženatého, učiteľa, nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. na slobode, /rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

XIX. Agnešu Krájevú, narodenú dňa 27. júla 1907 v Pobedíme, okr. Nové Mesto n/Váh., príslušnú tamtiež, bytom v Trenčíne, Štátna nemocnica na Legionárskej ulici, slobodnú, rehoľnú sestru, nemajetnú, netrestanú, slovenskej národnosti, československú štátnu občianku, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 7 (sedem) mesiacov žalára)

XX. Máriu Košíarkovú, narodenú dňa 15. marca 1915 v Banskej Belej, okr. Banská Štiavnica, tamtiež príslušnú, bytom v Trenčíne, Štátna nemocnica na Legionárskej ulici, slobodnú, rádovú sestru, nemajetnú, netrestanú, slovenskej národnosti, československú štátnu občianku, t. č. na slobode, rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

XXI. Gregora Rafaela Lemana, narodeného dňa 8. marca 1910 v Bobote, okr. Bánovce n/Bebr., príslušného tamtiež, bytom

Anton Tunega na prvom sv. prijímaní

v Trenčíne. Ulica Sv. Anny, č.15, slobodného, predstaveného Dominikánskeho kláštora v Trenčíne, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 10 (desať) mesiacov žalára)

XXII. Etelu (Hedvigu) K u r a - c i n o v ú, narodenú dňa 13. februára 1920 v Šelpiciach, okr. Trnava, príslušnú tamtiež, bytom v Bratislave, Odborárske námestie, č. 14, slobodnú, rádovú sestru, nemajetnú, netrestanú, slovenskej národnosti, československú štátnu občianku, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na trest 2 (dva) roky žalára)

XXIII. Antona Č a č k u, narodeného dňa 4. mája 1894 v Prusoch, okr. Bánovce n/Bebr., príslušného tamtiež, bytom v Bánovciach n/Bebr., Malinovského ul. č. 343, ženatého, strojnika, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. na slobode, /rozsudok súdu 21.5.1949: na 1 (jeden) rok žalára)

XXIV. Vojtecha C i p k u, narodeného dňa 27. júna 1904 v Bánovciach n/Bebr., príslušného a bytom tamtiež, Horvátova ul. č. 343, slobodného, knihkupca, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, rozsudok súdu 21.5.1949: na 18 (osemnásť) mesiacov žalára)

XXV. Vojtecha H y p m a n a, narodeného dňa 17. decembra 1903 v Turč. Sv. Martine, príslušného a bytom tamtiež, Horvátova ul. č. 15, ženatého, vodovodného majstra, nemajetného, údajne netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. na slobode, (rozsudok súdu 21.5.1949: obžalovaného neuvádza)

XXVI. Jána R e n n e r a, narodeného dňa 19. januára 1897 v Turč. Sv. Martine, príslušného a bytom tamtiež, Rázusova ul. č. 140, vdovca, knihára, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, rozsudok súdu 21.5.1949: na 6 (šesť) mesiacov žalára)

XXVII. Dr. Dionýza C h m e l u, narodeného dňa 27. apríla 1914 vo Sv. Kríži nad Hronom, príslušného a bytom v Bratislave, ul. Vuka Karadžiča, novostavba NV, blok A, ženatého, mag. radcu MNV v Bratislave, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na 6 (šesť) mesiacov žalára)

XXVIII. Ing. Vojtecha K e l l e, narodeného dňa 22. júla 1920 v Bindte, okr. Spišská Nová Ves, príslušného do Skalice, bytom v Bratislave, Palisády, č. 21, slobodného, prednostu výskumného ústavu v Západoslovenských tehelniach v Pezinku, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na 7 (sedem) rokov trestnice)

XXIX. Jozefa B r ú d e r a, narodeného dňa 17. februára 1904 vo Vajnorochoch, okr. Bratislava, príslušného tamtiež, bytom v Bratislave-Dvorníky, č. 120, ženatého,

posunovača na Zriaďovacom nádraží v Bratislave, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. na slobode (rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

XXX. Teréziu B r ú d e r o v ú, rod. Hlavatú, narodenú dňa 25. novembra 1901 vo Vajnorochoch, okr. Bratislava, príslušnú tamtiež, bytom Bratislava-Dvorníky, č. 120, vydatú, domácu, nemajetnú, netrestanú, slovenskej národnosti, československú štátnu občianku, t. č. na slobode, (rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

XXXI. Štefana M i k u l á š i k a, narodeného dňa 11. septembra 1925 v Lozorne, okr. Malacky, príslušného a bytom tamtiež, č. 214, poľnohospodárskeho robotníka, slobodného, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na 2 a ½ (dva a pol) roka trestnice)

XXXII. Lubomíra D a n k u, narodeného dňa 30. marca 1927 v Marianke, okr. Bratislava, príslušného do Lozorna, bytom v Jablňovom, štátna ľudová škola, okr. Malacky, slobodného, poslucháča práv, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 8 (osem) rokov trestnice)

XXXIII. Ferdinada D a u č i k a, narodeného dňa 31. mája 1910 v Šahách, okr. Krupina, príslušného a bytom v Bratislave, Kuzmányho ul. č. 13, ženatého, úradníka Tabakovej réžie, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

XXXIV. Antona T u n e g u, narodeného dňa 7. augusta 1927 /spr. 1925!/ v Dolných Motešiciach, okr. Bánovce n/Bebr., príslušného do Rož. Neparadze, okr. Bánovce n/Bebr., bytom v Trenčíne, Horný Šanec, č. 7, slobodného, poslucháča práv, nemajetného, trestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na doživotnú trestnicu)

XXXV. Dr. Pavla C i n t a v é h o, narodeného dňa 11. septembra 1916 v Modre, príslušného do Pezinku, bytom v Trenčíne, Biskupská ul., č. 29, ženatého, profesora, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, (rozsudok súdu 21.5.1949: na 30 (tridsať) rokov trestnice)

XXXVI. Jozefa K o v a r s k é h o, narodeného dňa 6. augusta 1909 v Červeníku, okr. Hlohovec, tamtiež príslušného, bytom v Trenčíne, Hurbanova ul. č. 36, ženatého, vrch. strážmajstra SNB, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 25 (dvadsaťpäť) rokov ťažkého žalára, zostreného ½ (polročne) jedným tvrdým lôžkom, ako aj zavretím na samoväzby po dobu 10 dní v každom 5. roku trestu)

XXXVII. Ing. Vincenta S k a l u, narodeného dňa 27. marca 1913

v Štepanove, okr. Senica n/Myjavou, tamtiež príslušného, bytom v Trenčíne, Hodžova ul. č. 9, ženatého, civilného inžiniera-zememerača, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

XXXVIII. Eduarda T e s á r a, narodeného dňa 19. júna 1922 v Budapešti, príslušného do Trenčína, bytom v Bratislave, Legionárska ul. č. 1/a, ženatého, úradníka Povereníctva vnútra, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na doživotnú trestnicu)

XXXIX. Valériu H o r á k o v ú, rod. Remeňovú, narodenú dňa 22. júna 1923 vo Sv. Antole, okr. Banská Štiavnica, bytom v Bratislave, Nová Doba III/II, vydatú, úradníčku Povereníctva vnútra, nemajetnú, netrestanú, slovenskej národnosti, československú štátnu občianku, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 18 (osemnásť) mesiacov väzenia)

XL. Františka H e r é n y i h o, narodeného dňa 1. mája 1923 v Skalici, príslušného tamtiež, bytom vo Vrádišti, č. 154, okr. Skalica, ženatého, poštového eléva, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 15 (pätnásť) rokov trestnice)

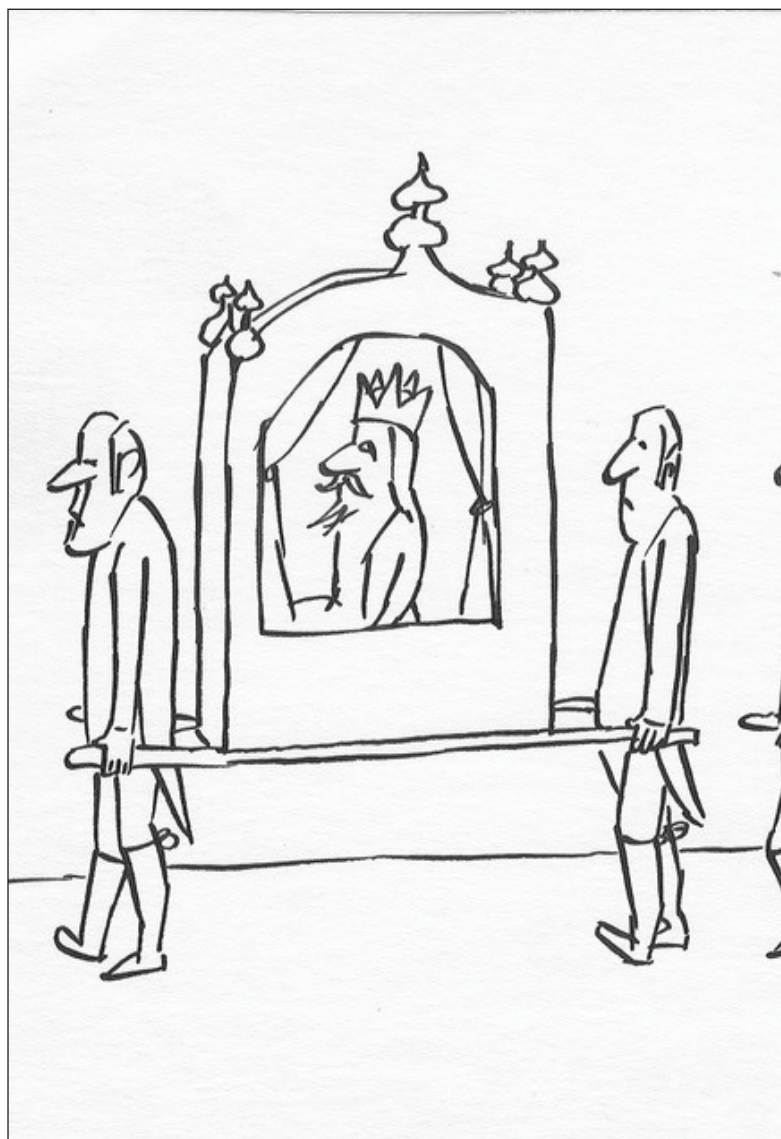
XLI. Gertrúdu H e r é n y i o v ú, narodenú dňa 7. februára 1925 v Skalici, príslušnú tamtiež, bytom v Bratislave, Stalinovo nám. č.22, slobodnú, úradníčku, nemajetnú, netrestanú, slovenskej národnosti, československú štátnu občianku, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 8 (osem) rokov trestnice)

XLII. Martu T u n e g o v ú, narodenú dňa 2. mája 1924 v Dolných Motešiciach, okr. Bánovce n/Bebr., príslušnú do Rož. Neparadze, bytom v Bratislave, Teslova ul. č. 23, slobodnú, úradníčku, nemajetnú, netrestanú, slovenskej národnosti, československú štátnu občianku, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 6 (šesť) rokov trestnice)

XLIII. Ladislava M i k l á š a, narodeného dňa 30. septembra 1924 v Nitrianskych Sučanoch, okr. Prievidza, príslušného a bytom tamtiež, č. 201, slobodného, poslucháča lesného inžinierstva, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 15 (pätnásť) rokov trestnice)

XLIV. Jána Ž u f f u, narodeného dňa 6. januára 1925 v Kubej, okr. Trenčín, príslušného tamtiež, bytom v Trenčíne, Hodžova ul. č. 1, ženatého, zmluvného lesného úradníka Riaditeľstva štátnych lesov v Trenčíne, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 5 (päť) mesiacov väzenia)

(Pokračovanie na 10. strane)

Zo skicára Andreja Mišanka

Ked' prokurátor Anton Rašla žaluje

Prepis obžaloby a trestov vymeraných v procese „Albert Púčik a spol.“

(Pokračovanie z 9. strany)

XLV. Vladimíra Š t u b ň u, narodeného dňa 9. mája 1923 v Hladli, okr. Banská Bystrica, príslušného do Motyčiek, bytom v Prahe XIX., Sadová ul., č. 1, slobodného, poslucháča lesného inžinierstva v Prahe, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave, /rozsudok súdu 21.5.1949: na 6 (šesť) mesiacov žalára)

XLVI. Ladislava K i š š k u, narodeného dňa 21. marca 1929 v Dolných Motešiciach, okr. Bánovce n/Bebr., príslušného tamtiež, bytom v Košiciach, Jozefská ul. č.38, slobodného, poslucháča lesného inžinierstva, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

XLVII. Jána P e t r á n i k a, narodeného dňa 9. marca 1928 v Sučanoch, okr. Prievidza, prí-

Sestry Herényiové, v strede dolu Emília, Antonova matka

Tesárovci (bez Eda), pre domom v TN, 1950

lušného a bytom tamtiež, č. 185, slobodného, roľníka, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. na slobode (rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

XLVIII. Annu T o m a n o v ú, narodenú dňa 15. februára 1922 v Tuchyni, okr. Púchov, príslušnú tamtiež, bytom v Sečovciach, slobodnú, súkromnú úradníčku, nemajetnú, slovenskej národnosti, československú štátnu občianku, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 10 (desať) rokov žalára)

XLIX. Veroniku T ó t h o v ú, narodenú dňa 14. februára 1922 v Spišskej Novej Vsi, príslušnú tamtiež, bytom v Trenčíne, Priečopy, č. 13, slobodnú, daňovú úradníčku, nemajetnú, netrestanú, slovenskej národnosti, československú štátnu občianku, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

L. Justínu T ó t h o v ú, narodenú dňa 7. októbra 1926 v Spišskej Novej Vsi, príslušnú tamtiež, bytom v Zemplínskom Hradišti (Ľudová škola), okr. Trebišov, slobodnú, výpomocnú učiteľku, nemajetnú, netrestanú, slovenskej národnosti, československú štátnu občianku, t. č. na slobode (rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

LI. Tibora P e k a r o v i č a, generálie nezistené – t. č. na neznámom mieste.

LII. Andreja M ó c i k a, narodeného dňa 20. septembra 1914 v Kremnici, príslušného do Vyhní, bytom v Kremnici, Banská cesta č. 262, ženatého, banského úradníka, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bra-

tislave (rozsudok súdu 21.5.1949: „oslobodzuje“)

LIII. Michala G r e i t o v s k é h o, narodeného dňa 10. februára 1912 v Michal'anoch, okr. Sabinov, príslušného tamtiež, bytom v Kremnici, Štefánikove nám., č. 15, slobodného, predstaviteľa fran-tiškánskeho kláštora v Kremnici, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21. 5. 1949: na 6 (šesť) mesiacov žalára)

LIV. Jána R e i s e n a u e r a, narodeného dňa 6. marca 1914 v Továrnikoch, okr. Topoľčany, príslušného do Zlatna, bytom v Jacovciach, č. 27, okr. Topoľčany, ženatého, robotníka, nemajetného, trestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (/rozsudok súdu 21.5.1949: na 1 (jeden) rok žalára)

LV. škpt. Eudovíta G á l i k a, narodeného dňa 4. augusta 1912 v Dežericiach, príslušného tamtiež, bytom v Košiciach, Bajzova ul. č. 7, slobodného, úradníka, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na doživotnú trestnicu)

LVI. škpt. v zál. Ondreja G a - l u š č á k a, narodeného dňa 21. júla 1915 v Turzovke, okr. Čadca, príslušného tamtiež, bytom v Bratislave, Urbánkova ul. č. 9, ženatého, úradníka, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 15 (pätnásť) rokov trestnice)

LVII. mjr. Štefana Formendera /Farského/, narodeného 29. apríla 1907 v Spišskom Podhradí, okr.

12. 9. 1946, svadba Ferka Púčika a Marienky Knorrovej

Levoča, príslušného tamtiež, bytom v Bratislave, Klemmensova ul. č. 9, ženatého, aktívneho dôstojníka, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 3 (tri) roky ťažkého žalára zostreného ½ (pol) ročne jedným tvrdým lôžkom a samoväzbou po dobu 10 (desať) dní v každom polroku trestu)

LVIII. škpt. v zál. Gejzu K e l e m e n a, narodeného 26. apríla 1917 v obci Zelené, okr. Lučenec, príslušného tamtiež, bytom v Žiline, ul. Andreja Kmeťa 13, ženatého, bez zamestnania, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 18 (osemnásť) mesiacov žalára)

LIX. škpt. Karola R y d l u, narodeného dňa 6. novembra 1911 v Kežmarku, príslušného do Popradu, bytom v Turč. Sv. Martine, Rázusova 84, ženatého, aktívneho dôstojníka, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 1 (jeden) rok ťažkého žalára zostreného samoväzbou po dobu 14 dní v šiestom a dvanástom mesiaci trestu)

LX. kpt. Karola A d a m c a, narodeného dňa 21. januára 1914 v obci Bziny, okr. Dolný Kubín, príslušného tamtiež, bytom v Turč. Sv. Martine, Kollárova ul. č. 2, ženatého, aktívneho dôstojníka, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štát-

neho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 1 (jeden) rok ťažkého žalára zostreného samoväzbou po dobu 14 dní v šiestom a dvanástom mesiaci trestu)

LXI. por. Gejzu S t r h a n a, narodeného dňa 18. septembra 1917 v Rišnovciach, okr. Hlohovec, bytom v Nových Zámkoch, Svätoplukova ul. č. 4, slobodného, aktívneho dôstojníka, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 6 (šesť) mesiacov ťažkého žalára)

LXII. voj. prez. sl. Ferdinanda B r ú d e r a, narodeného dňa 18. novembra 1927 v Dvorníkoch, okr. Bratislava, príslušného tamtiež, bytom v Bratislave-Dvorníky, č. 350, ženatého, úradníka, nemajetného, netrestaného, slovenskej národnosti, československého štátneho občana, t. č. vo väzbe Štátneho súdu v Bratislave (rozsudok súdu 21.5.1949: na 8 (osem) rokov trestnice)

TRAGICKÝ EPILÓG:

Tresty vymerané Štátnym súdom v Bratislave pre vymenovaných šesťdesiatich dvoch obžalovaných v procese „Albert Púčik a spol.“ za predsedníctva pplk. Ľudovíta Breinera dňa 21.5.1949 sa zdali žalobcovi a jeho krvilačným straníckym kolegom prinízke. Prokurátor, podnecovaný najaktívnejším „sudcom z ľudu“ Alojzom Štukom, ako aj krajskými komunistickými funkcionármi a veliteľmi ŠtB, v eufórii víťazného

po februárového ťaženia komunistov v Československu sa odvolal. (Odvolanie na Najvyšší súd v Prahe podal 27.3.1950 zástupca Štátnej prokuratúry Ondrej Ujhelyi). Na základe stanoviska tzv. „bezpečnostnej päťorky“ pri Krajskom výbore Komunistickej strany Slovenska v Bratislave (tvorili ju vedúci tajomník Augustín Michalička, krajský veliteľ ŠtB Jozef Ilčík, krajský veliteľ ZNB Vojtech Borovský, bezpečnostný referent KNV Ľudovít Gerec a krajský prokurátor Štefan Čambalik) osobitne vymenovaná komisia

pražskej vlády a Ústredného výboru Komunistickej strany Československa na svojom zasadnutí 18. júla 1950 rozhodla zvýšiť tri zo štyroch doživotných trestov na tresty smrti: pre Alberta Púčika, Antona Tunegu a Eduarda Tesára! Na odvolacom pojednávaní Najvyššieho súdu Prahy (13. septembra 1950) za predsedníctva Dr. Eugena Wagnera a za prítomnosti obmedzeného počtu 30 obžalovaných sa už Albert Púčik, Anton Tunega ani Eduard Tesár nesmeli zúčastniť. Toto zmanipulované súdne konanie s vopred dohod-

nutým výsledkom vošlo do dejín ako bezprecedentné porušenie základných občianskych práv obžalovaných a pravidiel demokratického súdnictva. Odvolací súd zmenil aj celkovú výšku trestov pre ostatných obžalovaných podľa želania najvyššieho politického orgánu – zvýšil ich na 363 rokov úhrnom. Popravu troch odsúdených hrdinov protikomunistického odboja vykonal slovenský kat v Bratislave na zadnom dvore Justičného paláca v ranných hodinách 20. februára 1951.

BLAŽEJ BELÁK

KULTÚRA

Dvojtyždenník závislý od etiky

Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava

Telefón: 0911 286 452

Vydáva Factum bonum, spol. s r. o.

Wolkrova 39, 851 01 Bratislava.

IČO: 35 734 710

Šéfredaktor: Teodor Krížka – Cena jedného čísla je 1.90 € (ročne 39,90 €) – Časopis vychádza každé dva týždne, s výnimkou mesiacov júl a august. Ročne vychádza 21 čísel – Stánkový predaj: Mediaprint Kapa, Pressegrosso, a. s. Objednávky prijíma Slovenská pošta na elektronickej adrese: ganisinova.renata@slposta.sk – Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P. O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranicna.tlac@slposta.sk – Telefónické

predplatné: 02/54418091 alebo 02/54640949 – Registračné číslo: EV757/08 – Prijímame iba príspevky napísané elektronicke vo formáte word a graficky neupravené. Nevyžiadané rukopisy nevraciam. Stanovisko redakcie sa nemusí zhodovať s názorom autora – E-mail redakcie: teodor.krizka@gmail.com

Internetová stránka a archív časopisu: www.kultura-fb.sk – ISSN 1335-3470 (tlačené vydanie) ISSN 1336-2992 (online)

(Pokračovanie
z predchádzajúceho čísla)

Toho dňa pri Dražkovciach partizáni zo Sklabine zastrelili úradníka K. Müllera z Necpál, ktorého zaistili preto, lebo ho pokladali za Nemca, asi pre jeho meno. Pri jeho prevoze nákladným autom do Sklabine partizáni zastali pred krčmou v Dražkovciach, kde jeden miestny obyvateľ z osobnej pomsty označil Müllera za nemeckú sviňu. To partizánom stačilo, aby Müllera hneď zastrelili.

Toho dňa pred radvanskými kasárňami v Banskej Bystrici partizáni zastrelili 3 zajatých nemeckých vojakov.

Toho dňa v Banskej Štiavnici partizán Boso z oddielu Pavel zastrelil robotníka J. Valnera (Vallnera) z Hornej Rovne (vtedy bola súčasťou Banskej Štiavnice, dnes je súčasťou Štiavnických Baní), lebo vyčítal partizánom toho oddielu ich krádeže a lúpeže.

Asi toho dňa pri Levoči na štábe zväzku Stalin partizáni zastrelili zajatého nemeckého vojaka.

Dňa 8. septembra v Liptovskom Michale partizáni zastrelili tamojšieho katolíckeho kňaza Martina Martinku a vylúpili faru. Okrem neho a spomenutého Schedu partizáni v tejto oblasti pôvodne plánovali zavraždiť vyše 30 kňazov, lebo sa vraj angažovali za Slovenský štát. Preto sa v tých dňoch mnoho kňazov v Liptove a na Orave skrývalo pred partizánmi.

Toho dňa pri Zvolene partizáni zastrelili tamojšieho zubného technika E. Bergera, lebo v roku 1942 prezradil polícii skutočnosť o tamojšom komunistickom ilegálnom hnutí, ktorého bol členom.

Toho dňa Kremničanov nemeckej národnosti – I. Hözla, M. Štubňová, J. Turcera a ďalších – partizáni odvliekli do Sklabine, kde ich zastrelili.

Toho dňa pri Liptovskej Osade partizáni zastrelili svojho druhu, vraj kvôli lúpeniu.

Asi toho dňa veliteľ delostrelectva povstaleckého úseku pri Bielom Potoku M. Vesel dal zastreliť jedného povstaleckého poddôstojníka, ktorý vraj ako zmobilizovaný príslušník HG a agent Gestapa podrýval morálku.

Dňa 9. septembra pri železničnej stanici v Detve istý dôstojník zastrelil študenta J. Vonkomera z neďalekého Trnia za strhávanie povstaleckej mobilizačnej vyhlášky. Vonkomer sa práve vracal z pracovného nasadenia ako žatevný komisár z odľahlých lazov, kam nechodili nijaké správy a zrejme ani nevedel, že sa začalo povstanie.

Toho dňa v lese Vysoká pri Kuchine (pri Giraltovcach) partizáni zo zväzku Čapajev zastrelili svojho druhu P. Hanika. Bol z Mlynaroviec alebo z Kurimy.

Toho dňa pri Sklabini partizáni zastrelili krčmára a obchodníka J. Hogha z Turian, ktorý bol nemeckej národnosti.

Toho dňa partizáni oddielu Tichonov pri Párnici (pri Dolnom Kubíne) zastrelili 3 – 4 ukrajinských utečencov. V tomto období zastrelili aj J. Zelinu zo Zázrivej.

V noci z 9. na 10. septembra partizáni pri Skačanoch (pri Partizánskom) zajali a potom zavraždili 4 – 5 nemeckých vojakov.

Dňa 10. septembra pri Sklabini

partizáni zastrelili A. Langeru, správcu chaty v doline pri turčianskej dedine Belá.

Toho istého dňa medzi Banskou Bystricou a Hornou Mičinou partizáni olúpili a zavraždili mnoho ľudí. Povstalecký dôstojník Samuel Korbel sa o tom zmienil: „Nenávisť a vyrovnávanie osobných účtov išlo tak ďaleko, že mnohí nevinní ľudia skončili svoj život v masových hrobách. Jeden takýto masový hrob bol blízko Mičinej, horskej dediny vzdialenej asi 6 – 8 kilometrov od Banskej Bystrice. Asi na pol ceste pred vojenskou strelnicou

PETER B. PODOLSKÝ

Zločiny povstalcov a partizánov v rokoch 1944 – 1945 a princíp rovnakej ľudskej dôstojnosti

veliteľ strelnice zastavil moje auto a pýtal sa ma, či chcem vidieť niečo, čo som ešte nevidel. V tomto ohľade mal pravdu. Asi 80 – 90 mŕtvol, údajne nemeckých špiónov, ležalo v dvoch dlhých priekopách. Veliteľ strelnice sa ma pýtal: „Dúfam, že súhlasíte, čo sme urobili s nepriateľmi.“ Ja som skoro nevedel vydať zvuk, hrdlo mi zvieralo od hroznej scény. No vidiac okolo seba ožratých ruských a našich partizánov, premochol som sa a na otázku som odpovedal pozitívne. Stál som nad otvorenými hrobmi a keby som odpovedal inak a vyslovil nesúhlas, bol by som iste zastrelený a zmizol v zákopoch... Prípád som hlásil veliteľom povstania, no tí si to nevšimli...“ Medzi obeťami, ktoré aj olúpili, bolo 30 Nemcov z Nitrianskeho Pravna, napríklad riaditeľ tamojšej meštianskej školy Richard Zeisel. Smrti unikol prednosta tamojšej železničnej stanice J. Fleischmann (tiež Fleišman) a jeho mladistvý syn, lebo partizánom tvrdili, že nie sú nemeckej národnosti. Na vraždách mal podiel aj npor. Michal Sečanský, veliteľ Nálepckovej brigády, a sovietske partizánky, vrátane A. Linkevičovej. Na tomto mieste partizáni strieľali ľudí od začiatku septembra. Po obsadení Banskej Bystrice nemeckým vojskom tu bolo exhumovaných 82 osôb. Medzi obeťami bolo i niekoľko žien a asi 10-ročné dievčatko, ktoré bolo zastrelené, keď išlo počas povstania k lekárovi so svojou matkou. Je možné, že z exhumovaných osôb asi 30 zastrelili nemeckí vojaci krátko po obsadení Banskej Bystrice, no tiež je možné, že nie všetky povstalecké obeť boli exhumované.

Toho dňa v Nitrianskom Pravne (pri Prievidzi), kde v tom čase prevažovalo nemecké obyvateľstvo, partizán zastrelil istého Slováka, ktorý hneď nezastal na výzvu. Partizán sa potom vyjadril, že keby vedel, že dotýčný nie je Nemec, nestrieľal by.

Toho dňa pri Malužinej (pri Liptovskom Hrádku) veliteľ práporu Ľalia Ľudovít Šuška dal

zastreliť raneného zajatého nemeckého vojaka a tiež zastrelil des. F. Boja z Lovče, lebo ten bez rozkazu stiahol svoje družstvo o 300 m naspäť. Potom nasledoval ešte väčší ústup a Šuška bol zbavený velenia na tomto úseku a bol menovaný za veliteľa práporu Narcis, na ten úsek, kde sa nebojovalo. Tiež povstaleckí vojaci počas pôsobenia na tomto úseku namiesto toho, aby nemeckých zajatcov eskortovali do Banskej Bystrice, niekoľkých z nich zastrelili.

Toho dňa výbuch míny, ktorú položili partizáni pri Krásne nad Kysucou do vlaku vezúceho uhlie, bol

zabitý brzdár A. Bulava z Čadce.

Toho dňa pri Zliechove partizáni zo 6. roty zväzku Ján Žižka zastrelili istého Čelku (Čajku), podľa jednej verzie preto, lebo sa zle správal k sovietskym zajatcom, podľa inej verzie pre vyzvedačstvo.

Dňa 11. septembra pri partizánskom štábe Nálepckovej brigády v kúpeľoch pri Kováčovej zastrelení krčmár Š. Vigaček z Krupiny a jeho syn, údajne preto, lebo mali tajnú vysielačku, v skutočnosti z osobnej pomsty istého Krupinčana. V neznámy deň tu boli zavraždené dve ženy takisto z Krupiny, M. Krásna a Didová. Pravdepodobne v októbri tu zavraždili nemeckých vojakov zajatých na hrade v Šašovskom Podhradí. Celkový počet obetí vrátane zajatých nemeckých vojakov bol vraj asi 50, na čom sa mal osobne podieľať komisár Anton Šagát. V novembri tu bolo exhumovaných a pochovaných na miestnom cintoríne 20 – 25 osôb, z toho 5 žien. Je možné, že nie všetky obeť partizánov pri tejto dedine sa našli, vraj boli zavraždené aj na inom mieste, v lese.

Toho dňa partizáni pri Sklabini zastrelili úradníka a predsedu HSLS v Sučanoch A. Kočalku a 11 Nemcov z nemeckých dedín tzv. Hauerlandu (bolo to územie pri Kremnici, na Hornej Nitre a Hornom Turci).

Toho dňa na ceste medzi Levočou a Levočskou Dolinou výbuch míny zabil obyvateľa tejto dediny Š. Mlynarčika. Túto cestu zamínovala 1. rota Gottwaldovej brigády.

Toho dňa výbuch míny, ktorú položil odbojár J. Vojt na železnici pri Krásne nad Kysucou, zabil vlakvedúceho P. Šurmana zo Svrčinovca.

Toho dňa za údajné udavačstvo partizáni z Podlužianskeho oddielu (7. roty) zväzku Ján Žižka zastrelili starostu J. Šimka z Ruskoviec (pri Bánovciach nad Bebravou).

Toho dňa vo Zvolene, v miestnej časti Pod dráhami, partizáni zastrelili okolo 14 osôb, podľa jedného zdroja až 30, zväčša ukrajinských utečencov.

Toho dňa pri Trnove (pri Martine) partizáni zastrelili G. Jurányiho z Turčianskych Teplíc.

Dňa 12. septembra partizáni na tom istom mieste vo Zvolene zastrelili ďalších 6 osôb. Podľa oboch svedkov partizáni mali sídlo na zvolenskom zámku, kde pôsobil štáb brigády Za slobodu Slovanov. Niekoľko rokov po vojne sa tu osádzal stĺp elektrického vedenia a tak obeť boli exhumované a pochované na neďalekom mieste.

Toho dňa povstalci odvliekli do Sklabine autodopravcu R. Leitmana aj s jeho autom z Nitrianskeho

Pravna, zo Sklabine sa už nevrátil.

Okrem neho a spomenutých obetí bolo na tomto mieste do polovice septembra zavraždených aj mnoho iných osôb, najmä Nemci z Hauerlandu. Po obsadení Sklabine nemeckým vojskom sa tu exhumovalo pravdepodobne 140 obetí vrátane členov nemeckej skupiny, zastrelených v Martine 28. augusta. Iné pramene uvádzajú až 174 obetí. Pri exhumácii sa zistilo, že prevažnú väčšinu obetí pred zavraždením mučili až do takej miery, že mali zmrzačené telá. Vraždili príslušníci spravodajskej a protispravodajskej skupiny pod velením Veličkovho zástupcu Jurija Černogorova, nazývaní aj čata smrti. Zo Slovákov poprednú úlohu v tom zohrávali dôstojníci Štefan Procházka a Vojtech Danko, ktorý neskôr ušiel do Nemecka. Podľa Velička v Sklabini malo byť zavraždených nie 146 osôb, ako to uviedli jedny nemecké noviny na Slovensku, ale oveľa viac, pretože od postriešania nemeckej misie v Martine do konca tamojšieho pobytu v tejto oblasti odbojáři každý deň zlikvidovali 15 – 20 protivníkov. Takisto podľa Černogorova bolo obetí oveľa viac – 300 osôb.

Dňa 12. alebo 13. septembra pri Spišskom Bystrom (pri Poprade) partizáni zo zväzku Alexander Nevskij zabil aspoň jedného zajatého nemeckého vojaka.

V týchto dňoch pri Turčianskych Tepliacach odbojáři zastrelili aspoň dvoch ukrajinských utečencov.

V tých dňoch vo Vyšných Repašoch (pri Levoči) veliteľ levočského partizánskeho oddielu Štefan Slivka zastrelil príslušníka svojho oddielu L. Kissa, lebo ten bez príčiny strieľal z revolveru v miestnej krčme.

Dňa 13. septembra v Poráči (pri Spišskej Novej Vsi) príslušníci 3. diverznej roty Gottwaldovej brigády zastrelili Nemca Lehru z Rudnian. Podľa jedného prameňa za údajné vyzvedačstvo, podľa iného z osobnej pomsty.

Toho dňa na námestí v Dolnom Kubíne istý partizán zastrelil vojaka

A. Javornického z Martina. Príčinou bola hádka: vojak vytýkal partizánovi, že partizáni nepomáhali vojakom brániť obranné postavenie na Brestovej (na ceste z Ružomberka do Dolného Kubína), a partizán vojakovi, že vojaci sa rozutekali pred mnohonásobne slabším nemeckým vojskom.

Toho dňa veliteľ partizánskeho oddielu Piotr Tichonov medzi Dolným Kubínom a Párnicom zastrelil partizána. Podľa jedného prameňa preto, lebo ako vodič v opitom stave spôsobil nehodu, ktorá nemala vážnejšie následky, podľa iného preto, lebo spal.

Toho dňa večer zo Slatiny nad Bebravou (pri Bánovciach nad Bebravou) partizáni z 1. roty tvoriaceho sa zväzku Ján Žižka odvliekli roľníka M. Mišáka a Š. Vranku, miestneho predsedu HSLS. Mučili ich a potom ich zavraždil komisár tejto roty Vladimír Sedlár.

Dňa 14. septembra pri Podkylave (pri Myjave) veliteľ prieskumnej jednotky 2. Stalinovej brigády Anton Jakubík so svojimi druhmi zastrelil miestneho obyvateľa Štefana Marku, asi pre jeho účasť vo vojne proti Sovietskemu zväzku.

Toho dňa pri Novej Lehotě (pri Handlovej) partizáni zastrelili občana nemeckej národnosti N. Kraussa, ktorý ich zbadal, keď kosil. Zrejme sa ich zľakol a snažil sa od nich vzdialiť.

Toho dňa pri Levoči, na ceste do Kežmarku, nabehlo osobné auto na mínu. Z cestujúcich zahynuli J. Fircová zo Starej Ľubovne a M. Janoščík z Jarabiny. Cestu zamínovala Gottwaldova brigáda, ktorá vo svojej správe uviedla, že výbuch zabil dvoch príslušníkov nemeckého vojska.

Toho dňa pri Kunerade (pri Rajci) príslušníci 2. Štefánikovej brigády zastrelili obchodníka Š. Teplana z Považskej Bystrice.

Toho dňa pri Handlovej partizáni zastrelili tamojších obyvateľov Jána a Jozefa Rosenbergovcov, ktorí boli nemeckej národnosti, lebo ich podozrievali, že slúžia na spojenie medzi tými Nemcami z Handlovej, ktorí sa skrývali v okolitých lesoch a tými Nemcami, ktorí v nej ostali.

Asi toho dňa na štábe brigády Za slobodu Slovanov na Zvolenskom zámku zastrelili zajatého nemeckého vojaka, ktorého pravdepodobne zabil jej novobanský oddiel.

Asi toho dňa pri Liptovskej Lúžnej povstalci mučili a zavraždili študenta J. Surového z Ružomberka, ktorý oznamoval utečencom, že sa spokojne môžu vrátiť domov. Tí utiekli z Ružomberka pred obsadením nemeckým vojskom pod vplyvom klamlivej povstaleckej propagandy, že Nemci ich všetkých povraždia, a žili tu s malými deťmi v zlych podmienkach.

e) Dňa 15. septembra v evanjelickom kostole v Lúčkach (pri Kremnici) partizán Juraj Donoval z 5. oddielu 1. Štefánikovej brigády zastrelil učiteľa E. Liehmannu, keď sa tento snažil zachrániť pred zaistením.

Toho dňa pri Papradne (pri Považskej Bystrici) partizáni z brigády Jan Žižka odvliekli z autobusu robotníka J. Lališa, veliteľa HG v susednej Jasenici, a zavraždili ho. Lališovo telo našli 18. septembra.

(Pokračovanie v budúcom čísle)